elan magazine

december 2020

elan
onderwijsgroep

Inhoud

Er zijn zoveel mooie verhalen te vertellen
Tweegesprek tussen Mark Vrolijk en Agda Wachter 4

Samenwerking tussen Elan Onderwijsgroep en Bibliotheken Noord Fryslân
Project Sterk met Taal - werken aan taalvaardigheid 6

Nieuwsgierigheid is een onmisbare eigenschap voor een leerkracht
Thea van der Sloot, leerkracht OBS Op 'e Trije 10

Een kind is meer dan de prestaties op school
In gesprek met Janet Weima, Marco Bos en Judith Holtrop van SBO de Bolder 12

Nieuwsflitsen 15

Er zijn genoeg dingen waar ik elke dag een glimlach van krijg
Jos van der Meulen, leerkracht OBS De Cingel 16

Schitterend talent in Hijum
OBS Arjen Roelofsskoalle 18

Aanstekelijk enthousiasme scholen in coronatijd
Een kleine rondgang langs een aantal scholen 20

Je geeft kinderen een gelijke kans op leesontwikkeling
Project Bouw! 26

Het is oké als je ergens minder goed in bent
OBS De Steven 28

De kinderen zijn het belangrijkst
Proces mogelijke samenwerking scholen Hallum en Minnertsga 30

Ik sta graag in de actiestand
Anja Riem, directeur SWS De Fierljepper 32

Digitale leermiddelen bedreiging of verrijking?
Uit de praktijk – OBS De Romte en OBS Lyts Libben 34

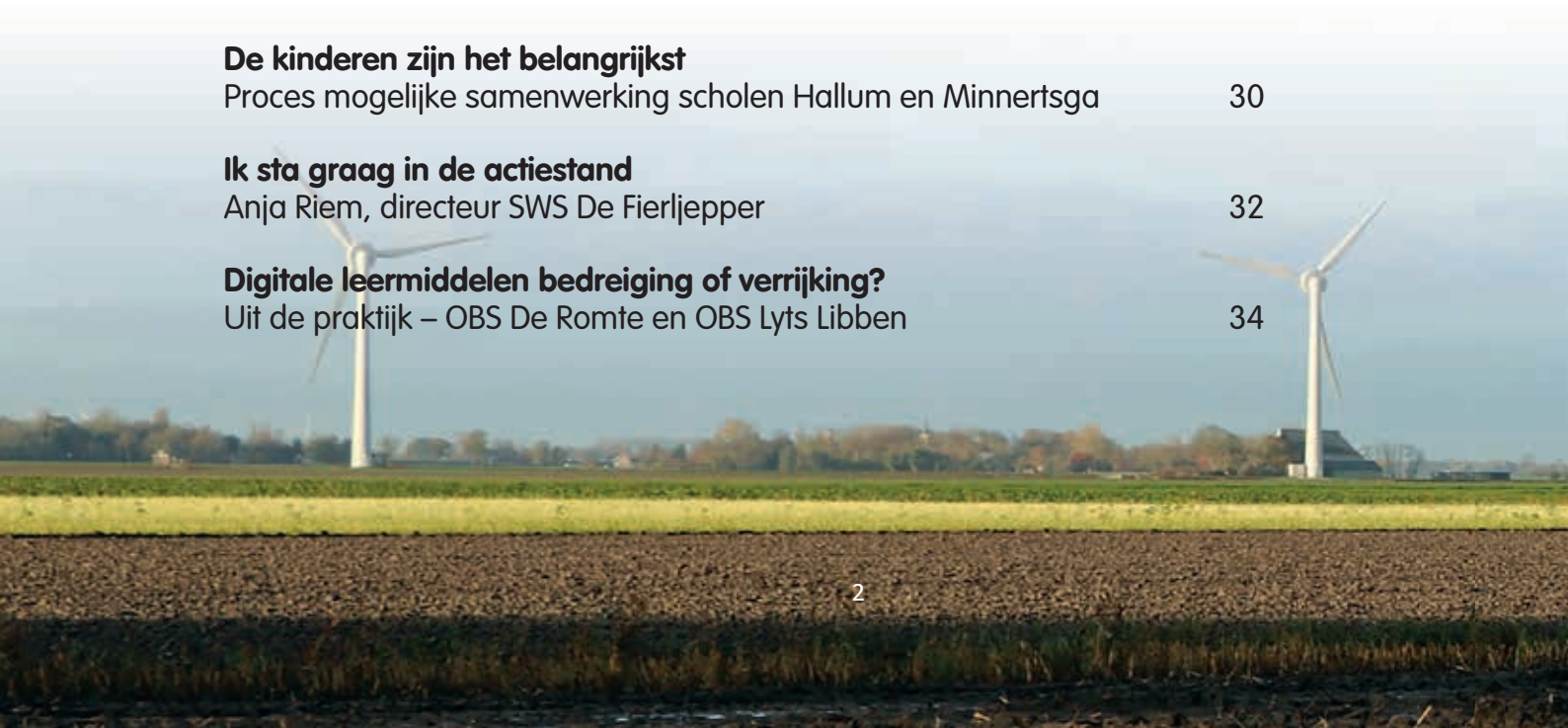

Oud en nieuw - een nieuwe voorzitter van de GMR
Tweegesprek tussen Evert Visser en Frederik Jan van der Meulen 38

Een hele zorg – Passend onderwijs binnen Elan Onderwijsgroep
In gesprek met Tea Wahle en Baukje v.d. Kooi, stafmedewerkers Onderwijs en Zorg 42

Ik blijf dit werk met alle liefde tot mijn pensioen doen
Richard Visser, conciërge OBS 't Fonnemint 44

Talent met oog voor de omgeving
OBS Martenaskoalle, Bitgummole 46

Onderwijsinnovatie – Van de nood een deugd maken
In gesprek met Teun Meijer, stafmedewerker Onderwijs & ICT 48

Nieuwsflitsen 51

Ik blijf meebewegen met wat kinderen nodig hebben
Marjolijn Vossenberg, leerkracht OBS Lyts Libben 52

Ik hou van de uitdaging en de afwisseling
Alex Verdam, directeur a.i. OBS De Opslach 54

We helpen kinderen met inzicht in hun eigen leerproces
Jante van der Veen en Ingeborg van Vliet, leerkrachten talentgroep 56

Ik voel dat ik een bijdrage lever aan het succes van de organisatie
Thea Groeneveld en Janke Feenstra, medewerkers stafbureau Elan Onderwijsgroep 58

Weer terug in de schoolbanken
Alle leerkrachten van NT2 De Toverbal volgden een opleiding Nieuwkomeronderwijs 60

Colofon 62

elan
onderwijsgroep

Er zijn zoveel mooie verhalen te vertellen

Er zijn weinig plekken in de samenleving waar zoveel verhalen samenkomen als op een basisschool. In dit magazine geeft Elan Onderwijsgroep een dwarsdoorsnede van de manier waarop elke dag weer wordt gewerkt om leerlingen een stapje dichter bij een mooie toekomst te brengen. "We willen dat kinderen in de toekomst mooie, evenwichtige mensen zijn. Daar werken we nu al aan en dat mag verteld worden."

Mark Vrolijk, bestuurder van Elan Onderwijsgroep, schetst de achtergrond waarin de scholen in Noordwest Fryslân werken. Hij vertelt: "Het gebied is aangemerkt als krimpregio. In sommige dorpen is het een uitdaging om voorzieningen op peil te houden. Daar kwam dit jaar de Covid-19 pandemie bij. Het zijn een paar dingen die invloed hebben op het perspectief van kinderen. Scholen hebben meer dan ooit een belangrijke rol in hoe kinderen terugkijken op hun kindertijd. "

Agda Wachter, voorzitter van de Raad van Toezicht, haakt in op deze beschouwing. Ze zegt: "Het gaat er ook om wat een schoolbestuur met dat inzicht doet. Hoe geef je kinderen dan perspectief? Ik zie bij de scholen zoveel passie voor kinderen. Leerkrachten hebben het niet direct over cijfers en resultaten, maar over talent. Ze vragen dingen als 'wat kun je?' of 'hoe kan ik je verder helpen?' Dit is belangrijk om de belofte die aan ouders wordt gedaan waar te maken."

Agda

Een tweegesprek tussen Mark Vrolijk, bestuurder en Agda Wachter, voorzitter Raad van Toezicht

Relatie en dialoog
Die belofte wordt samengevat in het strategisch beleid van het bestuur. Wat merken leerlingen daar in de praktijk van? Mark Vrolijk: “Het beleid zie je terug in de scholen, en daar zijn we trots op. Oog hebben voor talent gaat over leerlingen én leerkrachten. Passend onderwijs draait om het welzijn van kinderen. Een school die een rol speelt in een dorp richt zich op de mensen om kinderen heen. Zie je wat in al deze aspecten terugkomt? Mensen staan áltijd centraal. “

Agda: “Dat menselijke maakt het beleid sterk. Je merkt dat het is ontstaan vanuit samenwerking. Als je iets moois tot stand brengt vanuit een goede relatie en dialoog geef je kinderen een prachtig voorbeeld van evenwicht. Dat is waar de samenleving behoefte aan heeft. Het vergt vaardigheden die verder gaan dan alleen taal en rekenen, het is goed dat volwassenen laten zíen dat je samen verder komt.”

Trots
Dit magazine biedt een greep uit de verhalen waar Mark en Agda trots op zijn. Waarom kiest Elan Onderwijsgroep ervoor om ze te bundelen? Mark: “Er zijn zoveel verhalen die laten zíen wat we voor leerlingen doen. We hopen dat als ze over een aantal jaren terugkijken op hun schooltijd, leerlingen nog steeds voelen dat ze op een veilige plek waren. Dat ze gehoord en gezien werden.”

Agda besluit met een mooie vooruitblik: “Als de kinderen van nu later mooie, evenwichtige mensen zijn, hebben scholen aan iets goeds bijgedragen. Daar doen de mensen van Elan Onderwijsgroep hun uiterste best voor. Die verhalen zijn het waard om verteld te worden.”

Mark

Paulien

Project Sterk met Taal - werken aan taalvaardigheid

Samenwerking tussen Elan Onderwijsgroep en Bibliotheken Noord Fryslân

Wat vroeger met een gesprek geregeld werd, moet nu via een formulier of via internet. In de praktijk heeft niet iedereen altijd de vaardigheid om dit ook te doen. "Het risico bestaat dat sommige burgers aan de kant komen te staan. Dit beperkt zich niet tot een enkele generatie. Elan Onderwijsgroep en Bibliotheken Noord Fryslân werken daarom samen om jong en oud te ondersteunen bij het vergroten van taalvaardigheid."

Met dit project 'Sterk met Taal' wordt geprobeerd om een brug te slaan tussen het klaslokaal en ouders en grootouders. Vanuit Elan Onderwijsgroep werken alle scholen samen met leesconsulenten van de bibliotheek om praktische hulp te bieden. Anja Riem - schooldirecteur Elan Onderwijsgroep - en Paulien Schreuder - bestuurder Bibliotheken Noord Fryslân - lichten toe hoe samenwerken aan taal in de praktijk vorm krijgt.

Herkennen, bespreken, doorverwijzen

Anja vertelt: "Leerkrachten hebben een belangrijke rol in het herkennen en signaleren van uitdagingen op het gebied van taal. Ze zien leerlingen en ouders dagelijks. Soms is het lastig om situaties te herkennen en met ouders te bespreken welke invloed dit heeft op de ontwikkeling van het kind. Het voelt aan als bemoeien met wat er achter de voordeur gebeurt."
In de eerste plaats is het daarom belangrijk dat leerkrachten situaties leren herkennen. Paulien Schreuder vertelt: "Het zit soms in kleine dingen. Een leerling die zich moeilijk kan uitdrukken. Of als bepaalde informatie van school niet gelezen wordt. Op die momenten moet je als leerkracht in staat zijn om in te schatten of de mogelijke oorzaak ligt bij taalontwikkeling. Je wilt de verstandhouding met ouders goed houden. Daar kunnen we als bibliotheek bij ondersteunen."

Herkennen en bespreken

De leerkrachten van Elan Onderwijsgroep worden geschoold in het herkennen van situaties door speciale workshops. De bibliotheek maakt hierin gebruik van een zogenaamde taalambassadeur, die op latere leeftijd heeft leren lezen en schrijven. Paulien: "In deze workshop krijgt een leerkracht inzicht in de problematiek áchter taalachterstand. Iemand vertelt vanuit eigen ervaring wat het met je doet als je moeite hebt met lezen en schrijven. Dat werkt generaties lang door in het zelfvertrouwen van mensen."

"Het idee is dat je signalen als leerkracht beter kunt interpreteren" vervolgt Anja. "Dat maakt het makkelijker om het onderwerp taal bespreekbaar te maken. Leerkrachten hebben een goed contact met ouders. Dit geeft ze de mogelijkheid om te kijken of ook anderen in het gezin hulp nodig hebben. Taalvaardigheid beperkt zich niet tot een paar uren in het klaslokaal. Door op school én thuis taalgebruik te stimuleren is er zoveel meer mogelijk." De bibliotheek biedt mogelijkheden om op een laagdrempelige manier te helpen of te verwijzen. Door de samenwerking in dit project worden de korte lijnen tussen scholen en de bibliotheek nog beter benut.

De Bibliotheek op school

Dit verdient wat uitleg. De meeste scholen van Elan Onderwijsgroep maken gebruik van ‘De Bibliotheek op school’. Dit betekent dat een medewerker van de bibliotheek meerdere keren per jaar met leerlingen werkt aan leesplezier. Over de gedachte hierachter zegt Paulien: “Als kinderen merken dat boeken best leuk of interessant kunnen zijn, gaan ze meer lezen. En hoe meer je leest, hoe makkelijker dit gaat en hoe meer plezier je krijgt.”

Binnen ‘Werken met taalvaardigheid’ wordt dit uitgebreid. Anja vertelt: “Scholen organiseren maandelijks activiteiten op school waarin lezen centraal staat. Hierbij worden ouders zoveel mogelijk betrokken. Denk aan samen voorlezen of andere hulp bij activiteiten. Als het ouders en grootouders ook stimuleert is het effect zichtbaar in de hele samenleving.”

Digitale geletterdheid

Lezen beperkt zich in de 21e eeuw niet langer tot letters op papier. De toename van online media brengt een nieuwe uitdaging met zich mee. Paulien: “Als iedereen ongehinderd een mening kwijt kan op internet heb je als lezer andere vaardigheden nodig. Om verschillende bronnen van nieuws te kunnen vinden en te beoordelen bijvoorbeeld. Dat is belangrijk voor kinderen, maar ook volwassenen hebben meer redenen dan ooit om zich hierin te ontwikkelen.”
Elan Onderwijsgroep werkt via het iNNOVATORIUM al vanaf 2016 aan het ontwikkelen van zogenaamde 21e eeuwse vaardigheden bij leerlingen. Ook Bibliotheken Noord Fryslân ziet het belang in van deze vaardigheden voor haar doelgroepen. In 2019 is een samenwerking gestart om dit aanbod naar scholen en ouders verder te ontwikkelen. Het project ‘Sterk met Taal’ versterkt de samenwerking.

De Fierljepper

Thea

Wie maken Elan Onderwijsgroep?
Elke dag werken veel mensen samen aan het beste onderwijs voor kinderen.
Een aantal van hen laten we graag aan het woord over de passie waarmee ze dit doen.

Nieuwsgierigheid is een onmisbare eigenschap voor een leerkracht

“Ik werk al een tijd met veel plezier op OBS Op ‘e Trije in Ferwert. Ik mag lesgeven aan groep 1 en 2. Vanaf mijn kinderjaren was het al de verwachting dat ik het onderwijs in zou gaan. Ik had als klein meisje een juf die echt mijn idool was. Ik heb dus een goed voorbeeld gehad en ik mocht in de derde klas al schriftjes nakijken van de eerste klassers, compleet met een rode pen. Dat was echt geweldig!

Toen ik als 19-jarige van school kwam, ben ik in bijzondere omstandigheden gestart op een school. Mijn eerste school stond in een wijk in Heerenveen waar veel nieuwkomers woonden. Sommige kinderen moesten de basis van de Nederlandse taal nog volledig leren. Vanuit mijn opleiding was ik hier niet op voorbereid en aangepaste leermiddelen waren ook niet voorhanden. Je moest je gewoon zien te redden met veel improviseren en knip- en plakwerk. En toch red je ook dat wel weer als je ziet dat leerlingen vooruitgaan. Het was in ieder geval een goede leerschool voor mij als startende leerkracht.

De komst van digitale leermiddelen is een belangrijke factor in hoe het onderwijs veranderd is. Toen de eerste computers in het klaslokaal kwamen, zag ik direct de mogelijkheden. Het was voor veel lessen makkelijk om leerlingen op internet te laten zoeken. En als je ziet wat je nu als leerkracht kunt inzetten, dan is dat echt positief. Natuurlijk is de rol van de leerkracht nog steeds het belangrijkst, maar je kunt gewoon sneller ingrijpen als dat nodig is. Een mooi voorbeeld is Snappet. Voorheen maakten kinderen sommen, maar kon je er pas de volgende dag op terugkomen. Nu zie je direct of een leerling hulp nodig heeft, zodat je op het moment zelf kunt helpen.

Ik ben altijd nieuwsgierig geweest naar zulke nieuwe ontwikkelingen. Als je bij wilt blijven als leerkracht is dat gewoon een onmisbare eigenschap. En soms moet je accepteren dat je niet meer de kennishouder bent, maar dat je leerlingen mag begeleiden om zelf te gaan onderzoeken. We voeren op school talentgesprekken met kinderen, zodat ze zelf meer regie krijgen over hun eigen proces. Ik denk dat dit in de huidige tijd een belangrijke ontwikkeling is. Ik voel me als leerkracht goed ondersteund door het bestuur. Er is goede ondersteuning bij nieuwe ontwikkelingen of zorgvragen, maar als je ideeën hebt, vindt dat ook gehoor. Je wordt serieus genomen.

Ik ben nu 64, dus je kunt je voorstellen dat ik al een tijdje in het onderwijs meeloop. In die ruim veertig jaar is er veel veranderd. Maar wat altijd hetzelfde bleef, zijn kinderen die elke dag de beste versie van jezelf nodig hebben. Dat geef ik graag aan jonge leerkrachten mee: vind kinderen echt leuk, wil ze echt iets leren en stel je voor ze open. Door dat altijd als richtpunt te hebben, krijgt alles wat er om een school heen gebeurt direct de goede richting.”

Thea van der Sloot, leerkracht OBS Op ‘e Trije

In gesprek met Janet Weima, Marco Bos en Judith Holtrop van SBO de Bolder in Franeker

Een kind is meer dan de prestaties op school

Kinderen leren niet alleen op school. Ook thuis en op de computer wordt veel opgepikt. Een groot aantal kinderen leert naar verwachting ook van begeleiding of van therapie. Dat geldt in het bijzonder voor kinderen die naar een school voor speciaal onderwijs gaan. Binnen Elan Onderwijsgroep biedt SBO De Bolder deze vorm van onderwijs. Vanuit een prachtig gebouw in Franeker bedient de school in de brede regio kinderen die extra ondersteuning nodig hebben in hun schooltijd. We spreken met directeur Janet Weima over het integreren van zorg en onderwijs binnen de school. "We redeneren vanuit wat een kind wél kan"

Janet begint haar uitleg over de koers van SBO De Bolder met het schetsen van de uitdagingen die zij en haar team dagelijks meemaken in de zorg voor kinderen.

Ze vertelt: "Onze leerlingen hebben ondersteuning nodig, omdat ze in het reguliere onderwijs te grote uitdagingen hebben om hun schooltijd vlot te laten verlopen. Denk hierbij aan concentratieproblemen of een achterstand in taalontwikkeling. Landelijk gezien ontvangt gemiddeld 50% van de leerlingen in het speciaal basisonderwijs extra ondersteuning. Dit moet je heel breed zien, van logopedie tot ontwikkeling van

executieve vaardigheden of ondersteuning bij opvoeding. Het afstemmen van deze jeugdhulp en onderwijs kost veel tijd en verloopt niet altijd soepel."

Veel behoefte

"Op dit moment wordt hulp vooral geboden door instanties buiten de muren van de school. Je begrijpt dat afspraken maken enorm veel overleg vergt, we hebben het over tientallen organisaties. Sommige kinderen met een grote zorgbehoefte kunnen nu niet in de regio terecht. Kinderen zitten thuis of moeten ver reizen om naar school te gaan. Dit wordt bevestigd door cijfers die in de gemeente Waadhoeke in het kader van leerplicht worden bijgehouden."

Er is sprake van een brede behoefte bij leerlingen en hun ouders. Dit beperkt zich niet alleen tot de leeftijd 4-12 jaar.

Janet: "Ook peuters met behoefte aan ondersteuning kunnen in de eigen regio niet of nauwelijks terecht. Jonge kinderen van 2,5 jaar gaan al met leerlingenvervoer naar Leeuwarden. Voor ouders en kinderen is dat een grote belasting. Door intensievere begeleiding te bieden op de peuterspeelplaats is het voor een aantal kinderen ook niet nodig.

Ook gespecialiseerde buitenschoolse opvang is iets waar aandacht voor moet komen. Veel van onze leerlingen kunnen niet zomaar naar elke vorm van opvang. Door dit vanuit SBO De Bolder aan te bieden met geschoold personeel denken we ouders meer mogelijkheden te bieden. Tijdens deze opvang kunnen therapieën als logopedie en fysiotherapie plaatsvinden.

Holistische kijk

De uitdaging is helder, maar hoe krijg je het als school voor elkaar? Janet: "Deze vraag was aanleiding voor het opstellen van een business case met de werktitel 'Gespecialiseerd Centrum voor Onderwijs en Zorg'. De jeugdhulp zou onderdeel moeten uitmaken van de school. Een voorbeeld om dit uit te leggen: Als je dwarsfluit wil leren spelen, moet je veel oefenen om het in de vingers te krijgen. Dit geldt ook voor sociale vaardigheden. Binnen school kun je een veilige setting creëren om direct in te zetten wat ze geleerd hebben, bijvoorbeeld in kleine groepjes. Kinderen zoeken elkaar daarna ook weer makkelijker op, wat helpt in sociale vorming."

Het proces van integratie startte een aantal jaren geleden, waarbij de onderwijsvisie van de Gemeente Waadhoeke één van de meewerkende factoren was. Janet vult aan: "Bij onze collega's van It Twalûk speelde de vraag of zij met hun specialisatie op zeer moeilijk lerende kinderen in Franeker konden blijven. Zij hebben hun intrek genomen in ons gebouw, waardoor we als teams kennis konden uitwisselen. Het blijkt dat die samenwerking vanaf het begin heel goed heeft gewerkt. De visie van beide scholen past heel goed bij elkaar. Het uitgangspunt is altijd dat de waarde van een kind uit meer bestaat dan alleen de prestaties op school. Die holistische kijk zorgde ervoor dat we goede plannen kunnen maken."

De komende periode wordt gekeken of met verschillende partijen een Centrum voor Onderwijs en Zorg gerealiseerd kan worden. Dit vergt van alle partijen een grote inzet. "Wanneer het lukt om leerlingen die nu buiten de boot dreigen te vallen toch onderwijs te geven, dan zal dit voor de regio een belangrijke basis bieden om meer thuisnabij onderwijs te realiseren. En daar gaan we voor", aldus Janet Weima.

IN DE PRAKTIJK

Marco Bos is intern begeleider bij SBO De Bolder, Judith Holtrop is als orthopedagoog verbonden aan de school. Beiden zijn zij nauw betrokken bij de praktische aspecten van meer integratie van zorg en onderwijs.

Marco: "Onze leerlingen hebben vaak veel bagage als ze bij ons starten. Leerlingen hebben het gevoel dat ze niet geaccepteerd worden. De meeste leerlingen vinden zichzelf na een aantal weken bij ons op school weer terug. Ouders geven dat ook vaak aan, 'we hebben ons kind weer terug', 'hij of zij is weer zichzelf'. Een voorbeeld uit de praktijk: een leerling met hechtingsproblematiek krijgt therapie binnen de school. Waar het kind tegenaan loopt, wordt bekeken en direct verwerkt in het programma voor de volgende week. Iedereen die betrokken is bij de hulp wordt op de hoogte gehouden. Deze openheid zorgt ervoor dat de leerling zich veilig voelt. Er is meer vertrouwen, dit zie je terug in de ontwikkeling."

Judith: "Of denk aan een leerling met een autismespectrumstoornis die begeleiding krijgt in het aanleren en versterken van sociale vaardigheden. De leerling oefent dit op een locatie van de zorgaanbieder. De volgende dag op school – in een totaal andere omgeving en met medeleerlingen die niet bij de oefensituatie aanwezig waren – moet de leerling dit dan zelfstandig in gaan zetten. Een moeilijke opgave! Door het aan te bieden op school geef je de leerling een veel grotere kans het zich eigen te maken."

Marco: "De KIES-training - 'Kind in echtscheiding' - geeft goede resultaten in de juiste setting. Deze training is gericht op leerlingen die last hebben van een moeizame scheiding. Door dit op school aan te bieden, verlagen we de drempel voor kinderen en ouders enorm. Leerlingen leren elkaar kennen doordat de training in een groep wordt aangeboden. Ze herkennen de gevoelens van een ander en helpen elkaar om het een plek te geven. Leerlingen komen pas tot ontwikkeling als ze onbezorgd met hun eigen leerproces bezig kunnen zijn. Door korte lijnen tussen de betrokken partijen zal het effect van zorg worden vergroot en versneld."

Judith "Daarnaast ervaar ik dat er tijd en informatie verloren kan gaan in de overdracht tussen zorginstellingen en school, doordat het soms bijvoorbeeld lang duurt voordat je een overleg kan hebben of wanneer er veel verschillende mensen betrokken zijn. Wat we voor ogen hebben met een integratie van zorg en onderwijs is dat belangrijke mensen om het kind heen zichtbaar worden voor elkaar – je komt elkaar tenslotte tegen in de school – en dat er effectief kan worden samengewerkt met het kind en met elkaar. Naast ouders neemt een leerkracht een enorm belangrijke positie in in het leven van een kind. Door de hulpverlener zo dicht mogelijk bij deze belangrijke personen te kunnen neerzetten, willen we een omgeving creëren die zo kansrijk mogelijk is voor het kind om zich te kunnen ontwikkelen."

NIEUWSFLITSEN

In deze rubriek worden een aantal actuele ontwikkelingen rondom een aantal scholen gedeeld.

INSPECTIEBEZOEK

OBS De Pôlle, Marsum

Twee jaar geleden werd OBS De Pôlle in Marsum als zeer zwak beoordeeld door de Onderwijsinspectie. Recentelijk is de school weer als voldoende beoordeeld. Een hele mooie prestatie die de school met daarin het team, de leerlingen en de ouders hebben geleverd onder leiding van de interim-directeur Jaap Kort. De school heeft in deze jaren gewerkt aan verschillende aspecten van het onderwijs: het didactisch handelen van de leerkrachten, de zorgstructuur in de school en is er gewerkt aan de professionele cultuur. Wat we zien is dat de opbrengsten van de leerlingen over de volle breedte omhoog zijn gegaan. Het team heeft op zeer veel studiedagen gewerkt aan de lessen die worden gegeven. De cultuur in de school is anders. Veel zaken worden besproken met elkaar en iedereen weet wat er van hem of haar wordt verwacht. Dit gaf de Onderwijsinspectie terug, nadat ze de school kortgeleden hebben bezocht. Een hele mooie prestatie, waarbij felicitaties meer dan waard zijn.

OBS De Twilling, Stiens

Ook OBS De Twilling in Stiens is door de Onderwijsinspectie als voldoende beoordeeld. Nadat de school het afgelopen jaar als onvoldoende was bestempeld, is het team aan de slag gegaan om weer op voldoende niveau te komen. Veranderingen die merkbaar zijn in het team hebben te maken met de manier waarop overleg wordt gevoerd met elkaar. Aan de hand van bordsessies wordt bepaald aan welk doel in een bepaalde periode moet worden gewerkt, waarna in groepen de collega's aan de slag zijn gegaan. De opbrengst van deze inspanningen is dat het eigenaarschap van de collega's is vergroot en zij met elkaar deze voldoende beoordeling mede hebben gerealiseerd. Ook heeft het team gericht gewerkt aan de onderwijsbehoeften van elke leerling en is daarmee de indicator zicht op ontwikkeling als voldoende beoordeeld. De school wordt van harte gefeliciteerd met deze prestatie. Na een interim-periode zal vanaf 1 januari 2021 als nieuwe directeur starten aan de school mevrouw Marianne Postma.

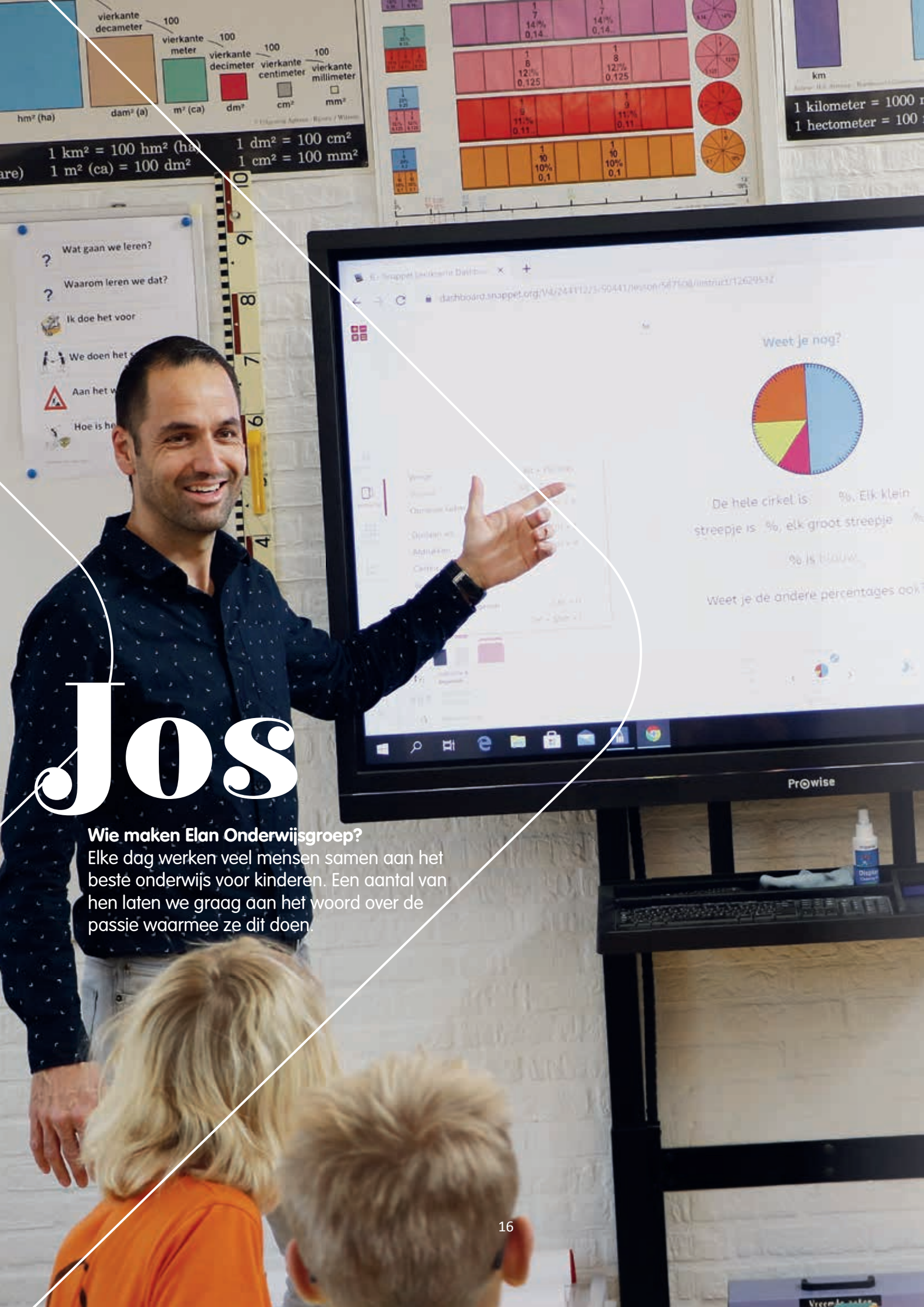

Jos

Wie maken Elan Onderwijsgroep?
Elke dag werken veel mensen samen aan het beste onderwijs voor kinderen. Een aantal van hen laten we graag aan het woord over de passie waarmee ze dit doen.

Jos van der Meulen – Leerkracht OBS De Cingel in Menaam

Er zijn genoeg dingen waar ik elke dag een glimlach van krijg

“Ik ben 17 jaar geleden begonnen als stagiair op De Opslach in Franeker. Vervolgens heb ik op verschillende scholen binnen Elan Onderwijsgroep gewerkt. Na een aantal jaren op de scholen in Franeker, Berlikum en Ferwert sta ik op dit moment voor groep 7/8 van OBS De Cingel in Menaam. Daarnaast ben ik bezig met het afsluitende jaar van de schoolleidersopleiding. Na het VWO volgde ik de verkorte opleiding tot officier aan de Koninklijke Militaire Academie in Breda.

Ik ben 4 jaar officier geweest, maar kreeg in die periode steeds meer het gevoel dat dit niet iets was wat ik tot mijn pensioen wilde doen. Soms speelt toeval dan een rol. Ik had al een relatie met mijn vriendin, die op dat moment bezig was met de Pabo. Als officier vond ik het lesgeven in militaire onderdelen altijd leuk. Ik heb ontslag genomen bij Defensie en ben begonnen aan de verkorte Pabo. Daar heb ik absoluut geen spijt van gekregen.

Zelfs in de relatief korte periode dat ik leerkracht ben, is er qua mogelijkheden veel veranderd. Waar ik nog begon met een krijtbord, daar zie je nu touchscreens en iPads in het klaslokaal. Ik merk dat ik lesstof met die middelen bijna op individueel niveau kan aanbieden. Maar met alles wat er in de samenleving gebeurt, zie je dat er ook veel op het bordje van het onderwijs terechtkomt. De reflex is al snel dat iets een taak voor het onderwijs is, bijvoorbeeld op het gebied van opvoeding en gezondheid. Daar ben je niet altijd voor opgeleid, dus dat zorgt wel eens voor onrust.

Aan de andere kant ben je flexibel en probeer je binnen de mogelijkheden toch het beste voor je leerlingen te bereiken. Daarom ben ik blij dat er vanuit het bestuur veel regie is op het gebied van leerlingenzorg en onderwijsvernieuwing. Als school werken we veel samen met onze omgeving om meer te bereiken met dezelfde inspanning. Onze klaslokalen worden na schooltijd bijvoorbeeld gebruikt door de muziekschool. Het was fantastisch om in de Kinderboekenweek met het thema geschiedenis een tentoonstelling van Ald Menaam in onze school te hebben. Dit schooljaar zijn we ook gestart met Talentonderwijs, hierbij werken we samen met ouders en deskundigen van buiten de school.

De verandering in de maatschappij zie je terug in de houding. Toen ik net uit het leger kwam, was er in het klaslokaal meer sprake van hiërarchie. Als ik als meester iets zei, werd dat meestal direct geaccepteerd. Nu merk ik dat kinderen vaker de discussie aangaan. Dat hoort erbij en het is ook niet erg. Ik zie het als een kans om leerlingen hun mening te laten onderbouwen, om ze kritisch te laten denken. Kinderen zijn daarnaast gewend aan het idee dat je met een druk op de knop direct iets op je telefoon of iPad naar voren tovert. Maar in het leven gaat niet alles vanzelf. Daarom kun je leerlingen echt helpen door aandacht te besteden aan doorzettingsvermogen.

Er zijn dus genoeg dingen waar ik nog elke dag een glimlach van krijg. Als je na de zomervakantie een paar oud-leerlingen terugziet bijvoorbeeld. Ze komen toch nog eventjes kijken op de school waar ze een paar weken eerder nog met veel praatjes afscheid van namen. Prachtig!”

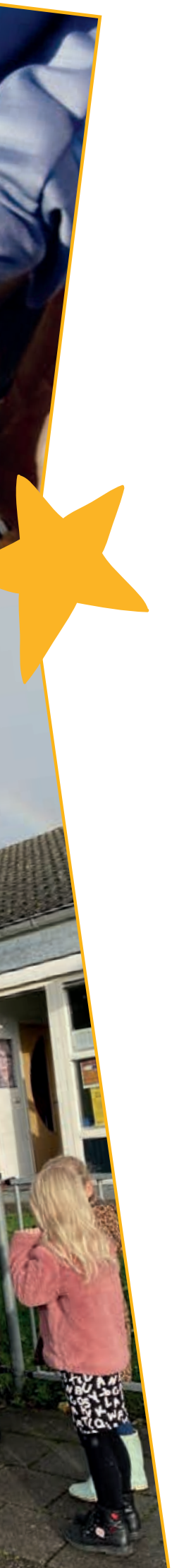

OBS Arjen Roelofsskoalle

Schitterend talent in Hijum

De scholen van Elan Onderwijsgroep bedienen ook de kleinere dorpen in het verzorgingsgebied. Voor scholen in deze dorpen vormt de beperkte tijd naast het reguliere onderwijs een extra uitdaging in het ondersteunen van talent. Eén van die scholen is de Arjen Roelofsskoalle uit Hijum. Het motto van de school geeft goed weer met welke energie het team aan de slag is om meer te bieden dan alleen rekenen en taal: "We kunnen niet van alle kinderen sterren maken, maar we kunnen ze wel allemaal laten schitteren!"

In een klein dorp zijn er minder leerlingen; dat betekent dat een school ook minder leerkrachten kan inzetten. In het geval van de Arjen Roelofsskoalle houdt dit in dat er meerdere groepen in één lokaal zitten. Voor leerkrachten is het dan een hele uitdaging om naast het standaard lesprogramma ook te werken aan talentontwikkeling. Daarom kiest de school voor het inzetten van themaweken, waarin de hele school met eenzelfde onderwerp aan de slag gaat.

Natuur en cultuur

Nynke Rienks geeft les aan groep 4, 5 en 6. Ze legt uit: "Een mooi recent voorbeeld is de Natuurweek. Hierin hebben we bezoek gehad van Bert van Geel (Bert Natuur), die op zijn kenmerkende manier zijn passie voor de natuur overbracht. Met het team heeft hij voorbereid wat elke groep binnen dit thema kon doen. Naast zijn mooie lessen ging hij ook met de leerlingen mee de natuur in. Zo gaan leerlingen net even anders kijken naar de omgeving.

Doordat tijdens zo'n week meerdere groepen met elkaar samenwerken, leren kinderen nog zoveel meer vaardigheden dan alleen het onderwerp waar ze aan werken." "Zo komen er in een jaar meerdere thema's voorbij, zoals de Kinderboekenweek en een sportweek." vult Ingrid Klumper, juf en intern begeleider, aan. "De week die in het teken van expressie staat is ook bijzonder. Hierin zie je dat kinderen echt de keuze hebben wat ze binnen dit onderwerp willen leren. De leerlingen met interesse in licht en geluid kunnen bijvoorbeeld workshops volgen bij poppodium Neushoorn in Leeuwarden. Ze kunnen ook decorbouwen of op het podium staan met dans en toneel. Hierin krijgen leerlingen natuurlijk begeleiding, onder andere van de cultuurcoach die aan school verbonden is."

Talent gaat door

Aniek Kuperus, juf van groep 1,2 en 3 vertelt over het gebruik van digitaal leermateriaal: "Waar we kunnen proberen we iPads in te zetten in de les. Je merkt dat dit ook voor een kleine school mogelijkheden geeft om kinderen een andere manier van verwerken te geven. Door lessen in het iNNOVATORIUM te volgen worden we steeds een stuk vaardiger. Het leuke is dat nu de lessen op die locatie geen doorgang vinden in verband met het coronavirus, de docenten gewoon bij ons op school komen."
De school is vernoemd naar de bekende Hijumer sterrenkundige én boer Arjen Roelofs, die ook schitterende talenten liet zien op het gebied van wiskunde en natuurkunde. In het gesprek met Ingrid, Nynke en Aniek over de speciale weken was duidelijk een schittering te zien in de ogen. Dat zegt veel over het plezier dat kinderen beleven aan de inzet van deze bevlogen collega's!

Een kleine rondgang langs een aantal scholen

Aanstekelijk enthousiasme – scholen in coronatijd

Het jaar 2020 is in alle opzichten bijzonder te noemen. Een virus dat begon bij een schubdier en een vleermuis op een markt in China, kreeg in een aantal maanden tijd een enorme impact op de hele wereld. Ook de scholen van Elan werden in maart geconfronteerd met een situatie die in geen jaarplan te vatten is. In dit artikel geven we met gepaste trots een overzicht van de inspanningen die verschillende scholen hebben gedaan om het onderwijs voor kinderen door te laten gaan.

OBS De Oanset, Ried

Wybren Dijkstra, destijds directeur van OBS De Oanset in Ried omschreef de situatie in maart als “een rollercoaster die ineens op gang komt. Als team stap je in, maar je weet niet exact waar je uit gaat komen. Daarom hebben leerkrachten bewust stappen in een logische volgorde gezet.”

Leerkracht Ellis Comello vertelt: “De eerste prioriteit van mij en mijn collega’s is geweest dat we met bestaande middelen kinderen zo snel mogelijk zelfstandig konden laten werken. We hebben voor iedere leerling pakketjes met rekenen, taal en ook creatieve opdrachten gemaakt. Daarna hebben we bepaald hoe we onze leerlingen op de beste manier op afstand onderwijs konden bieden.”

Visueel onderwijs had een grote invloed op de bedachte oplossingen. Ellis vertelt: “Sommige kinderen begrijpen het meten van de omtrek van een oppervlakte beter als ze een plaatje erbij zien. Dus heb ik leerlingen uitgenodigd in Microsoft Teams, zodat ik dit onderwerp kon uitleggen met behulp van afbeeldingen.”

Heeft de situatie ook invloed gehad op wat kinderen hebben geleerd? Wybren is hier niet zeker van: “De school heeft combinatiegroepen. Maar tijdens de periode van gedeeltelijke hervatting van de lessen op school hebben ze in kleinere enkelvoudige groepen gewerkt. Ze kregen meer aandacht dan in de normale situatie. Zouden ze dan echt minder geleerd hebben?”

Ellis

Kinderen op afstand onderwijs geven

OBS De Romte, Dronryp

Door thuisonderwijs kreeg de pedagogische driehoek – ouder, kind en school – een nieuwe dimensie. Ineens waren naast meesters en juffen ook ouders direct betrokken in het leerproces van hun kinderen. Voor directeur Niels Gaastra van OBS De Romte in Dronryp was het reden om aan het einde van het schooljaar een speciaal rapport uit te geven.

Niels legt uit: “In dit rapport vroegen we leerlingen om in te vullen hoe ze de periode tussen 16 maart en 11 mei hebben ervaren. Ouders hebben dit samen met hun kind gedaan, juist omdat ze zo’n grote rol hebben gespeeld tijdens de tijd van het thuisonderwijs. De leerkrachten hebben voor hun leerlingen beschreven welke ontwikkeling ze hebben gezien in de tijd tussen 11 mei en de zomervakantie.

We voeren normaliter in een schooljaar ook altijd gesprekken vanuit deze driehoek. Maar dit jaar kreeg het een andere betekenis. Je vergeet wel eens dat de kinderen belangrijke mijlpalen in een schooljaar hebben gemist. Koningsdag, sporttoernooien, schoolreisjes, het kon allemaal niet doorgaan.
Door aandacht te hebben voor de ontwikkeling die ze wél hebben doorgemaakt, hopen we dat kinderen het schooljaar toch goed af hebben kunnen sluiten.”

OBS De Opslach, Franeker

OBS De Opslach in Franeker besteedt ieder jaar aandacht aan de herdenking van de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog. Alex Verdam, destijds interim-directeur van OBS De Opslach legt uit: “In de oorlog zijn veel mensen gesneuveld die net zoals onze kinderen dromen hadden, wilden leren, aan het werk waren. Maar het liep totaal anders. Stilstaan bij dat leed leert kinderen om anders te kijken naar de huidige vrijheid en wat je moet doen om die te bewaren.”

Op 9 april van dit jaar zou groep 7 een krans leggen bij het oorlogsmonument aan de Jacob Bogstrastraat. Helaas kon dit niet op de gebruikelijke manier.

Leerkrachten Sacha van Nek en Colette Oving hebben daarom samen met hun leerlingen een ‘virtuele kranslegging’ gedaan. Alex Verdam: “De groep heeft via de website Padlet een digitaal monument aangemaakt. De kinderen hebben hier prachtige gedichten gepost over vrijheid en de offers die gebracht zijn. De herdenking zelf werd gedaan via Microsoft Teams. Zo hebben ze toch de helden herdacht die vochten voor onze vrijheid.”

OBS De Jint, Stiens

Een aantal weken thuisonderwijs zorgt soms ook voor nieuwe inzichten bij leerkrachten. Die constatering deed directeur Jack Provily van OBS De Jint uit Stiens.

Als voorbeeld haalt hij een situatie uit zijn school aan. “Een collega ervoer dat je sommige leerlingen eigenlijk helemaal niet achterna hoeft te lopen. Ze kregen online instructie en de helft van de kinderen ging vervolgens met elkaar uitzoeken hoe het zat. Dat gaf de leerkracht de tijd om in kleine groepjes degenen te helpen die extra instructie nodig hadden. Zij gingen het ook beter begrijpen. De conclusie was dat het onderwijs op deze manier misschien wel veel effectiever was dan in de klas.”

Is deze ervaring anekdotisch bewijs voor de stelling dat leerkrachten meer eigen regie kunnen nemen in de manier waarop ze doelstellingen willen behalen? Jack denkt van wel: “Ik geloof in zelfstandigheid van mensen.

Als het onderwijs meer de ruimte krijgt om zelfstandig dingen aan te pakken, dan ontstaat er iets heel moois. Dan is er echt heel veel mogelijk.”

Waadwizer, Tzummarum

Ook het team van de Tzummarumer school Waadwizer stond voor de uitdaging om onderwijs op afstand te geven. Nu wordt nagedacht over manieren om de positieve aspecten van les op afstand toe te blijven passen in de manier waarop de school werkt. Video wordt als extra instrument ingezet bij de instructie van leerlingen. Directeur Margriet Faber vertelt: “Sommige kinderen kunnen niet altijd fysiek naar school, vanwege het advies om ook bij milde klachten of verhoogd risico voorzichtig te zijn. Instructiemomenten worden daarom gefilmd, zodat leerlingen ze live kunnen bekijken via Teams. Via Teams kan een collega ook vanuit huis instructie geven aan leerlingen die in de klas zitten. Hierna vindt onder begeleiding van een ander teamlid de verwerking in de klas plaats. Op deze manier bouwen we direct aan een collectie instructievideo’s die in de jaren hierna van waarde blijft. Het gebruik van Teams kan ook bij verlengde instructie ín de school een mooi middel zijn.”

Het onderwijs is volgens Margriet blijvend veranderd. Ze legt uit: “Ik denk dat we als school hebben geleerd dat je flexibel kunt zijn en toch het beste voor je kinderen kunt bereiken. Afstand leidt niet per se tot achterstand. “

Meinalda

Project Bouw!

Je geeft kinderen een gelijke kans op leesontwikkeling"

Landelijk zijn er zorgen over de leesvaardigheid van Nederlandse kinderen. Leerkrachten zijn het erover eens dat het zo vroeg mogelijk werken aan letterkennis en klankbewustzijn leerlingen helpt om beter te leren lezen. Vanaf dit schooljaar kunnen alle scholen van Elan Onderwijsgroep gebruik maken van het programma Bouw! Dit programma werkt preventief in de onderbouw. Het is effectiever dan achteraf herstellen, de resultaten van Bouw! zijn tot in de bovenbouw zichtbaar.

Meinalda van der Weg, intern begeleider op OBS 't Fonnemint in Sint Annaparochie legt uit. "Het is eigenlijk vrij logisch. Voor kinderen die beginnen met lezen is het zogenaamde 'aanvankelijk lezen' erg belangrijk. Als een leerling weet welke klanken bij letters horen, zal het makkelijker woorden herkennen. En als je woorden herkent, kun je zinnen lezen en teksten gaan begrijpen. Je merkt alleen dat sommige leerlingen extra ondersteuning nodig hebben voor de eerste stappen."

Passend leesonderwijs

Binnen Elan Onderwijsgroep is vanuit die gedachte besloten te werken met het onlineprogramma Bouw! Via leuke opdrachten kunnen kinderen die meer hulp nodig hebben, werken aan klankbeleving. Ze krijgen duidelijke instructie vanuit het programma en de lesstof wordt aangepast aan het tempo en het niveau van de leerling. Heeft iedere leerling dit nodig?
Meinalda legt uit: "Nee, niet iedere leerling zal dit nodig hebben. Maar voor de leerlingen die wél extra aandacht kunnen gebruiken, is dit een hele effectieve manier om leesproblemen en dyslexie mogelijk te voorkomen. Scholen die al werken met Bouw! zien dat het aantal leerlingen met dergelijke problematiek blijvend met 60 procent is afgenomen. Dit effect zie je zelfs in de bovenbouw terugkomen. Je geeft leerlingen hiermee een gelijke kans op ontwikkeling."

Gefaseerde aanpak

Niet alle scholen zullen tegelijk beginnen met deze aanpak. Tijdens het huidige schooljaar zullen steeds meer scholen starten. Dit is een bewuste keuze, aldus Geeske Jongsma, lid van de interne projectgroep die het invoeringsproces begeleidt: "We vinden het belangrijk dat scholen van elkaars ervaringen leren. De scholen die bewust gekozen hebben om vroegtijdig mee te doen, delen de ervaringen met andere scholen. Dat geldt ook voor de uitdagingen die nu eenmaal horen bij een nieuwe manier van werken. Zo kan iedere school op basis van praktijkervaring van collega's kijken op welke manier Bouw! het beste ingepast kan worden bij hun specifieke methodes."
De projectgroep draagt met de inzet van Bouw! een steentje bij aan andere ontwikkelingen op het gebied van taal binnen Elan Onderwijsgroep. Voorbeelden zijn het project 'Sterk met Taal', 'De Bibliotheek op school' en ook digitale geletterdheid. Over de hele linie levert taalontwikkeling bij kinderen een belangrijke bijdrage aan het continu verbeteren van de kwaliteit van het geboden onderwijs.

De school van nu voor de wereld van

OBS De Steven

Het is oké als je ergens minder goed in bent

Op Nederlandse basisscholen wordt grotendeels gewerkt met jaargroepen waarin ieder vak door dezelfde leerkracht wordt gegeven. Sommige scholen kiezen voor een ander onderwijsconcept. OBS De Steven in Franeker is daarvan een voorbeeld. De school werkt sinds een aantal jaren met vakleerkrachten. De reden hiervoor sluit prachtig aan bij het motto 'Passie voor elk talent': "Als leerkrachten vanuit hun talent werken, straalt dit af op de leerlingen."

De voor het onderwijs bijzondere aanpak van de school verdient enige uitleg. We vragen aan leerkrachten Silvia Kingma en Jolanda Terpstra hoe dit in de praktijk werkt. Silvia legt uit: "In de onderbouw starten kinderen gewoon in een groep met een vaste leerkracht. Dit is belangrijk voor de basis die ze leggen en de groepsvorming. Maar vanaf groep 3 krijgen leerlingen per vak les van een vakspecialist die alles van het eigen vakgebied voor alle groepen weet. Zo heb je dus specialisten voor rekenen, voor taal, maar ook voor de creatieve vakken."

Compleet beeld

Op de vraag hoe dit van invloed is op het ontwikkelen van talent binnen de school reageren zowel Silvia als Jolanda positief. Jolanda vertelt: "Als leerkracht begin je in een normaal systeem elk schooljaar opnieuw. Wij zien kinderen ieder jaar terug. Zo ontstaat een compleet beeld van wat een leerling kan. We kunnen echt werken aan een doorgaande ontwikkeling. Een talent waar een leerling in groep 3 mee is begonnen, kunnen we steeds verder laten bloeien. We helpen ze ook om te beseffen dat het oké is om te accepteren dat je in sommige dingen minder goed bent. Je compenseert dit met waar je wel goed in bent." Silvia vult aan: "Dat geldt ook voor ons als leerkrachten. Iedere leerkracht geeft het vak waar zijn of haar passie en talent ligt. Doordat we ons kunnen richten op onze passie en dit verder kunnen ontwikkelen, worden we ieder jaar weer beter in ons vak. We werken zonder methodes. Dit geeft de specialisten de kans om iedere les volledig aan te passen aan de interesses en behoeften van de leerlingen. Het leerproces van kinderen stimuleert dit, want soms hebben ze doelen waar wij ons ook weer in moeten verdiepen."

Structuur als basis

De structuur die de school hanteert – bijvoorbeeld dat ieder kind een persoonlijk rooster en persoonlijk leerplan heeft – werpt duidelijk vruchten af. Afgelopen schooljaar kreeg OBS De Steven bezoek van de Onderwijsinspectie. Die beloonde het totaalplaatje van leeropbrengsten en de organisatie van het onderwijs met een 'goed'. Dat is iets waar de school erg trots op is, maar wat niet helemaal uit de lucht komt vallen.

Dukke Yde

morgen

“De basis die in groep 1 en 2 wordt gelegd en de specialisaties vanaf groep 3 geven zoveel meer ruimte om kinderen te helpen in hun ontwikkeling” aldus Jolanda.
Silvia vervolgt: “Kinderen werken aan hun eigen leerdoelen en we houden dit bij in hun eigen portfolio. Deze doelen waren al besproken met de ouders en leerlingen en zorgde er tijdens de periode van thuisonderwijs voor dat leerlingen thuis direct verder konden gaan met waar ze op school waren gebleven. Omdat we digitale leermiddelen al zoveel mogelijk verwerken in de les kon het onderwijsproces veel sneller doorgaan. Gelukkig maar!”
Als we tot slot aan Silvia en Jolanda de vraag stellen of ze het zouden zien zitten om weer op traditionele manier les te geven is hun reactie veelzeggend: “Ik zou het echt nooit meer anders willen dan wat we nu op De Steven doen.”

Proces mogelijke samenwerking scholen in dorpen Hallum en Minnertsga

De kinderen zijn het belangrijkst

Binnen Elan Onderwijsgroep zijn er twee scholen die het draagvlak onderzoeken voor een samenwerking met de collegaschool die in hetzelfde dorp staat. Corina Hilbers is directeur van beide scholen - OBS De Lytse Terp in Minnertsga en OBS Op 'e Dobbe in Hallum. Corina vertelt ons over het proces en de impact die een mogelijke samenwerking heeft op de betrokkenen.

Minnertsga

"In Minnertsga speelt een mogelijke samenwerking al een langere tijd. Tot nu toe zijn zowel de ouders als het team steeds heel tevreden geweest met de school, waardoor

Corina

Minnertsga

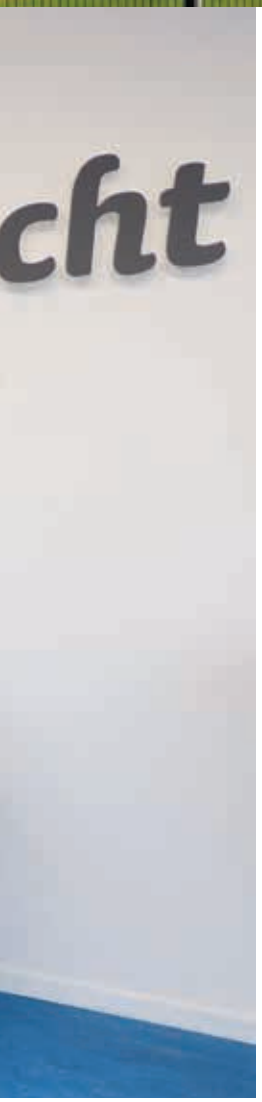

Vind kinderen echt leuk

dit proces een tijdje stilstond. Nu in ons krimpgebied de leerlingaantallen onder druk staan, moet je toch kijken wat het beste is voor de kinderen. Dat is het belangrijkste aspect." Hoewel een samenwerking met de CBS De Wizebeam in Minnertsga voor de hand ligt, hebben we samen met de medezeggenschapsraad meerdere opties bekeken. Je kunt ook denken aan samenwerking met het openbaar onderwijs in dorpen om ons heen. Uiteindelijk, als je kijkt naar de belangen van kinderen en ouders, wordt onderzoek gedaan naar het draagvlak voor één school in het dorp. Je merkt dat kinderen van de twee scholen al veel met elkaar omgaan. Bij hen speelt achtergrond en identiteit eigenlijk geen rol. Als de ouders en de teams van beide scholen genoeg perspectief zien, gaan we kijken naar een logische vervolgstap."

Hallum

In Hallum is de situatie anders, omdat Op 'e Dobbe juist toename kent van het aantal leerlingen. Toch wordt ook hier in samenwerking met de ouders en het team gepeild of het voor de langere termijn beter zou zijn als de twee scholen in hetzelfde dorp gaan samenwerken. Corina vertelt: "Twee groepen van onze collega's van CBS It Fundamint zijn gevestigd in het gebouw van Op 'e Dobbe. Dit was aanleiding voor de eerste kennismaking. Beide scholen zijn met de ouders in gesprek over wat ze van het idee vinden.

Het uitgangspunt van de samenwerking is echter anders dan in Minnertsga, omdat we met name in de onderbouw steeds meer leerlingen krijgen. Je merkt dat ouders bewust kiezen voor dit type onderwijs en ook tevreden zijn over de school. Voor sommigen voelt het daarom wat onwerkelijk, maar iedereen begrijpt ook dat het goed is om de opties te verkennen. En ook hier wil je vooral kijken naar wat op de lange termijn goed is voor het onderwijs in het dorp."

Wie maken Elan Onderwijsgroep?
Elke dag werken veel mensen samen aan het beste onderwijs voor kinderen. Een aantal van hen laten we graag aan het woord over de passie waarmee ze dit doen.

Ik sta graag in de actiestand
Anja Riem, directeur SWS De Fierljepper

“Ik ben door de jaren heen in de rol van schooldirecteur gegroeid. Ik heb een aantal jaren als leerkracht in het regulier en het speciaal onderwijs gewerkt en ook als intern begeleider. Ik heb er hierna bewust voor gekozen om schoolleider te worden. Na het volgen van de schoolleidersopleiding ben ik nu bijna drie jaar directeur van SWS De Fierljepper in Vrouwenparochie.

Toen ik hier startte had de school behoefte aan rust en duidelijkheid. De Onderwijsinspectie beoordeelde voor de derde keer op rij dat de eindopbrengsten onvoldoende waren. Er was dus ook actie nodig. Ik heb bijvoorbeeld een populatieonderzoek laten uitvoeren om aan te tonen dat in de beoordeling meer dingen gewogen moesten worden dan alleen cijfers. Dit werd gelukkig geaccepteerd door de Onderwijsinspectie.

We hebben met het team ook heel bewuste keuzes gemaakt en prioriteiten gesteld. Vanuit onze kernwaarden en de visie hebben we een goede balans gevonden tussen wat moet en wat ieder kan dragen. Natuurlijk heeft dit allemaal veel impact gehad op het team. Er werd veel van ons gevraagd, maar we zijn extra trots op het resultaat. We hebben veel vertrouwen in elkaar, we zijn nuchter en realistisch. Dit heeft ertoe geleid dat onze school in januari 2020 een voldoende beoordeling heeft gekregen!

Na een periode van veel oplossen, kunnen we eindelijk vooruitkijken. We letten goed op wat de school nodig heeft en onze positie in het dorp. Naast de opbrengsten willen we het sociale aspect in onze kleine gemeenschap niet vergeten. We maken een verdieping in de stappen die we hebben gezet en zetten de inhoud nog sterker neer. Hierin ben ik me er heel goed van bewust dat er grenzen zijn aan de doelen die je stelt, het moet niet te veel worden.

De samenwerking tussen de school en de ouders heeft een positieve invloed op de leerlingen. Ik merkte al snel dat er vertrouwen was om samen de schouders eronder te zetten. Hierbij was het voor mij een voordeel dat ik vanuit zorg en begeleiding ouders kon begrijpen. Ik heb veel geluisterd en bewust de contacten met ouders heel laagdrempelig gehouden. Als ik iets direct kon oplossen, deed ik dat ook.

Het werken in een klein en jong team zorgt dat we met elkaar veel taken verdelen onder weinig collega’s. Het bestuur speelt een belangrijke rol in het mogelijk maken van de ontwikkelingen op SWS De Fierljepper. Ik sta graag in de actiestand, dan is het wel fijn dat het bestuur daarin meegaat. Elan Onderwijsgroep is daar heel sterk in. Met een goede onderbouwing is er geen enkele situatie waarin er een ander antwoord was dan ‘ja’. Dat zorgt ook in het team voor de ruimte om in deze school te investeren.”

Niels

"Leerlingen hebben meer regie over hun leerproces"

Uit de praktijk – OBS De Romte en OBS Lyts Libben

Digitale leermiddelen bedreiging of verrijking?

De afgelopen jaren heeft de inzet van digitale leermiddelen een vlucht genomen. Dit heeft voordelen, maar soms worden er ook kanttekeningen bij geplaatst. In dit artikel vertellen Niels Gaastra en Janneke Grijpma hoe de software van Snappet ingezet wordt in het onderwijsproces.

Niels Gaastra, directeur OBS De Romte

"Op onze school zetten we Snappet in op basis van de SLO-leerdoelen*. We volgen niet de gangbare methodes. Dit betekent dat we als school heel goed kijken welke doelen wanneer en in welke groep van belang zijn. Je gaat uit van wat de groep nodig heeft en dan ga je verder naar individuele leerlingen kijken. Samen met de leerling kijkt de leerkracht dan naar het niveau en de ambitie van de leerling. Je kijkt hoe leerlingen ingeschaald zijn, maar uiteindelijk maakt een kind zelf de keuze of om zelfstandig te werken of om instructie te vragen.

Natuurlijk gebeurt het wel eens dat de keuze van de leerling niet helemaal aansluit bij de inschatting van de leerkracht. Dit laten we gebeuren met een heel duidelijk doel. Je wilt leerlingen natuurlijk vertrouwen geven. Maar met deze werkwijze zien we dat leerlingen steeds beter inschatten waar ze naar toe willen werken. Een kind stelt zelf het doel om bijvoorbeeld op een hoger niveau te werken en weet vooraf wat er nodig is om daar te komen. Ontwikkelpunten en groeipunten worden veel beter inzichtelijk. Je geeft kinderen meer regie over hun eigen leerproces. Verkeerde keuzes bestaan niet. Door de juiste feedback te geven op het proces leert de leerling te reflecteren op zijn eigen keuzes. Zo versterk je de leerling op meerdere vlakken.

De rol van de leerkracht wordt in sommige opzichten anders. Natuurlijk is er instructie nodig, maar in de fase daarna wordt er vooral gecoacht. Een leerkracht begeleidt het inzicht en de vervolgstappen van een leerling. Voor sommige collega's is dit best wennen. Dit komt ook omdat de opleidingen aan deze manier van werken niet specifiek aandacht besteden. Om dan het leerproces meer los te laten, vraagt om gewenning. Gelukkig zie ik ook dat het enthousiasme in de bovenbouw aanstekelijk werkt.

Je merkt dat ook de persoonlijkheid van de leerling een rol speelt in de resultaten. Sommige leerlingen voelen zich direct prettig in deze werkwijze en gaan snel zelfstandig aan de slag. Anderen hebben meer begeleiding nodig. Het mooie is dat hier ook ruimte voor is, doordat de leerkracht per leerling ziet wat er nodig is. Leerlingen in de bovenbouw krijgen daarnaast een goed inzicht in de verschillende werkwijzen binnen het voortgezet onderwijs. Leerlingen die graag zelfstandig werken, kiezen eerder voor Impulse! als vervolgstap.
Snappet is voor onze school een mooi instrument. Het geeft ons team houvast. Zonder dit soort digitale leermiddelen moet je als leerkracht per leerling meer uitzoeken. Die tijd besteden we liever aan het proces van de leerling."

Meer regie over het leerproces

**SLO Leerdoelen geven aan wat leerlingen in een bepaald deel van hun schooltijd moeten kennen en kunnen.*

Janneke Grijpma, directeur OBS Lyts Libben
“Op OBS Lyts Libben werken we sinds 2014 met Snappet. Vanaf groep 4 werken alle kinderen met Snappet op een eigen iPad voor de vakken rekenen en spelling. Voor het vak rekenen volgen we het lesaanbod gebaseerd op de rekendoelen van SLO en automatiseren we de sommen dagelijks. Voor spelling gebruiken we Snappet in combinatie met de papieren methode Spelling op Maat. De ervaring is dat deze manier van werken goed aansluit bij de kinderen.

Onze rekenresultaten zijn de afgelopen jaren gestegen. Dit komt omdat we per les focussen op één leerdoel van rekenen. Tijdens de instructie weet de leerkracht al welke kinderen het leerdoel beheersen en welke kinderen meer instructie nodig hebben. Kinderen die het leerdoel beheersen, maken de volgende som zelfstandig en rekenen verder op hun eigen niveau. Kinderen die extra instructie nodig hebben, krijgen die van de leerkracht. Het dashboard van Snappet geeft direct zicht op de ontwikkeling en aandachtspunten. Door er meteen op in te spelen zorgt het team ervoor dat alle kinderen de doelen beheersen. Daar hebben ze hun hele schoolloopbaan voordeel van.

Door te investeren in Snappet – zowel de middelen als de vaardigheid van het team - tillen we rekenen en spelling naar een hoger plan. Er gaat geen tijd verloren aan het

Janneke

“De rol van de leerkracht is altijd cruciaal”

nakijken van stapels werk. Die tijd gebruiken we om doorlopend de kwaliteit van het lesgeven te verbeteren. We bereiden voor en voeren uit wat nodig is op basis van een goede analyse. Omdat we altijd de actuele voortgang van de groep zien, kunnen we dagelijks inspelen op onderwijsbehoefte van de kinderen. En waar nodig passen we de werkwijze aan.

Het rendement van de lessen rekenen is hoog. De kinderen maken meer opgaven met Snappet dan in een schrift en daarnaast is Snappet adaptief. Een kind dat de basisstof heeft afgerond, werkt verder aan eigen rekendoelen die nog in ontwikkeling zijn. De leerkracht monitort dit.

Toch zijn er ook verbeterpunten. De feedback na een opgave – alleen de melding of een opgave goed of fout is – vinden we te beperkt. Het is jammer dat kinderen niet zien waarom. Het dashboard van Snappet geeft een leerkracht wel een signaal, kinderen krijgen de uitleg dan alsnog. Je ziet dat ondanks de inzet van digitale leermiddelen de rol van leerkracht nog steeds essentieel is in het succes van kinderen."

Meer rendement in de rekenles

Een tweegesprek tussen Evert Visser en Frederik Jan van der Meulen

Oud en nieuw - Een nieuwe voorzitter van de GMR

In Nederland is medezeggenschap in het onderwijs een belangrijk aspect binnen een schoolbestuur. Ook binnen Elan Onderwijsgroep wordt door ouders en medewerkers gekeken naar de ontwikkelingen in het beleid en het onderwijs, zij hebben zittting in de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR). Af en toe kent de GMR een wisseling in de samenstelling van leden. Dit jaar werd de voorzittershamer door Evert Visser overgedragen aan Frederik Jan van der Meulen.

Na 9 jaar neemt Evert Visser afscheid als voorzitter van de GMR van Elan Onderwijsgroep. Evert, in het dagelijks leven strategisch adviseur bij de Gemeente Smallingerland, draagt het stokje over aan Frederik Jan van der Meulen, hoofddocent Business & ICT aan NHL Stenden Hogeschool. Na de vraag wat voor Evert de aanleiding was om zitting te nemen in de GMR ontstaat een tweegesprek.

Evert: “Toen de kinderen net op de basisschool zaten viel me op dat er veel bij het hek gesproken wordt over het wel en

Evert

wee van de school. Vaak gaat dit over wat er allemaal anders moet. Ik vroeg me af of dat de juiste manier was om iets voor elkaar te krijgen. Ik wilde iets doen voor de school en het bestuur, maar ik was en ben niet het type om te gaan knutselen met kinderen. Het werd de GMR en zonder onderwijservaring werd ik ineens voorzitter."

Frederik Jan: "Voor mij was de insteek hetzelfde. Daarnaast, als je vindt dat je het beter weet, betekent het ook dat je moet meedoen. Ik draai nu al een tijdje mee in de GMR en mocht het voorzitterschap van Evert overnemen. Natuurlijk zie ik ook het belang voor mijn eigen kinderen. Daar ontkom je ook niet altijd aan, want gevoelsmatig hebben veel ouders weinig met medezeggenschap op bestuursniveau."

Evert: "Dat klopt, de afstand tot het schoolplein is er gewoon. Ouders vinden je als GMR-lid niet zo heel snel. Natuurlijk kun je best het gesprek voeren over de 'haal- en brengplicht' van informatie. Dat je je bewust moet zijn van je rol is daarin belangrijk, net als het besef dat dit bij ouders anders beleefd wordt. Je praat vooral over ontwikkelingen op beleidsmatig niveau en minder op schoolniveau"

Frederik Jan: "Het is wel één van mijn doelstellingen voor de komende tijd, het contact met de achterban vergroten. Ik denk dat we binnen de organisatie voldoende rust hebben om daar de aandacht voor te hebben."

Evert: "Dat denk ik ook. Ik moet zeggen dat de fusie van Onderwijsgroep Fier en Stichting Radius wel van positieve invloed was op mijn 'houdbaarheidsdatum' in de GMR. Dat zijn gewoon hele mooie processen om betrokken bij te zijn. Ook toen jaren geleden binnen Onderwijsgroep Fier gesproken werd over de toekomst van het onderwijs in kleine dorpen, leidde dit tot veel betrokkenheid van ouders. Tja, Frederik Jan, toen waren er 120 ouders aanwezig bij een GMR-vergadering. Eens kijken of jij dit voor elkaar gaat krijgen, haha."

Frederik Jan: "Ik merk een goede verstandhouding met de bestuurder. Wel moeten we blijven waarborgen dat de GMR een veilige plek is. Een mooi voorbeeld is de gesprekken over het wel of niet doorbetalen bij staking. Daar sta je als ouder anders in dan medewerkers. Medewerkers moeten zich vrij kunnen uiten. Denk aan het loskoppelen van het gedeelte waarin de bestuurder toelichting geeft op ontwikkelingen en de rest van de agenda."

Evert: Dit wordt sowieso makkelijker

als je voor hetzelfde doel gaat: Elan Onderwijsgroep een stap verder brengen. Dat werkt beter in goed overleg. Er is de afgelopen jaren een goede open communicatie met het bestuur. Daardoor ben je sneller in staat om als GMR een zinvolle bijdrage te hebben.

Frederik Jan: “Ik merk ook dat de bestuurder heel transparant is. In beleidsstukken wordt de GMR bij de eerste concepten al geïnformeerd. Daardoor hebben we veel mogelijkheid tot het geven van feedback. De aangegeven punten worden ook merkbaar meegewogen. Die open discussie is er vanaf het eerste begin.”

Evert: “Die openheid is vooral belangrijk om de rust te bewaren als er bijvoorbeeld ineens nieuwsberichten verschijnen, zoals eind 2019. Je loopt het risico dat bestaande processen onder druk komen te staan. De GMR speelt een rol in de invloed die het heeft op leerlingen en medewerkers. De juiste informatie krijgen is dan heel belangrijk.”

Frederik Jan: “De acties naar aanleiding van deze berichten werden door de bestuurder ook transparant opgepakt. De GMR was steeds op de hoogte van de stappen in het proces. Als vertegenwoordiging van ouders en medewerkers werden we overtuigd van hoe de werkelijkheid eruitzag. Dit leidde tot vertrouwen in de stappen die Elan Onderwijsgroep zette. Transparantie is trouwens geen incident, het is een normale handelwijze voor de bestuurder. Dat vind ik een goede basis om mijn voorzitterschap mee te starten.”

Evert: “Kijk, Frederik Jan heeft al een jaar meegelopen, er is dus sprake van een warme overdracht. Ik draag mijn

Frederik Jan

voorzitterschap dan ook met een gerust hart over. Een tip die ik hem graag meegeef, is dat het in de contacten met de achterban helder is waar de GMR voor staat. Zaken die het hele bestuur aangaan horen binnen de GMR, op schoolniveau zijn de medezeggenschapsraden het aanspreekpunt."

Frederik Jan: Daar ligt nóg een mooi aandachtspunt. Ik zou het mooi vinden dat we als GMR de scholen kunnen helpen om hun specifieke pluspunten verder uit te dragen. Dat is zeker in een gebied waar bevolkingskrimp een thema is belangrijk. De naam Elan Onderwijsgroep heeft een positieve klank in de omgeving als onze scholen goed geïntegreerd zijn in de dorpen. Bijvoorbeeld door openstelling voor andere activiteiten buiten schooltijden."

Evert: "Zie je wel? Ik heb hier niets meer aan toe te voegen!"

Pluspunten verder uitdragen

In gesprek met Baukje van der Kooi en Tea Wahle

Een hele zorg - passend onderwijs binnen Elan Onderwijsgroep

Elan Onderwijsgroep kiest voor een eigen beleidslijn in het aanbieden van passend onderwijs. De arbeidstijd die de gemeente hierin normaliter besteedt, wordt voor een groot gedeelte ingevuld door het bestuur. De gedachte hierachter is dat binnen scholen sneller ingeschat kan worden wat nodig is om een leerling te helpen. Deze werkwijze heeft een positief effect, omdat het aantal kinderen dat voor onderzoek in aanmerking komt sterk is afgenomen. Hierin is een belangrijke rol weggelegd voor het multidisciplinair overleg (MDO), waar alle nodige expertise samenkomt.

Elan Onderwijsgroep is één van de weinige schoolbesturen in Friesland die de structuur voor zorg en begeleiding op deze manier organiseert. De ontwikkeling is ingezet vanuit het doel om preventief zorg te kunnen bieden aan kinderen die dit nodig hebben. Waar extra ondersteuning nodig is, wordt binnen de organisatie gekeken hoe die geboden kan worden. Dit gaat verder dan alleen maar de leerresultaten, ook een samenwerking met gebiedsteams is belangrijk. Het kind staat centraal en de hulpvraag komt eerder in beeld.

Vroegtijdig helpen

Het multidisciplinair overleg bestaat uit de schoolarts en ook een orthopedagoog en specialisten op het gebied van leer- en gedragsproblematiek. Stafmedewerkers Onderwijs & Zorg Baukje van der Kooi en Tea Wahle vertellen over het MDO: “Je wilt graag zo vroeg mogelijk helpen, daarom heb je kennis uit verschillende vakgebieden nodig.

Baukje

Omdat de lijnen kort zijn kun je veel sneller actie ondernemen."

Zichtbaarheid

De ambulant begeleiders en hun zichtbaarheid in de school spelen een belangrijke rol in de werkwijze. Tea Wahle: "Alle scholen worden bezocht, onder andere de leerlingenzorg in de breedte wordt dan besproken. Op die manier ontstaat bij iedereen een beeld van de expertise die nodig is om met bepaalde situaties om te gaan. Eventuele signaleringen komen veel eerder bij de collega met de juiste expertise." Baukje vult aan: "Vragen die zich beperken tot een specifiek probleem worden direct besproken in een kleinere setting. Bijvoorbeeld vragen rondom de intellectuele mogelijkheden van een kind. Het bestuur heeft een orthopedagoog in dienst die ook aansluit bij het overleg. Dit draagt zeker bij aan de snelheid van werken. Hulp wordt zo snel mogelijk in gang gezet. In het MDO is meer tijd en ruimte voor leerlingen met een hulpvraag die vanuit meerdere invalshoeken beantwoord moet worden."

Tea

"KINDEREN NOEMEN MIJ DE PRAATJUF"

Gerbrig van Brug is als schoolmaatschappelijk werker in dienst bij Elan Onderwijsgroep. Ze vertelt over haar werk: "Als er omstandigheden zijn die het voor kinderen moeilijk maakt om fijn te leren, speel ik een centrale rol om dat op te lossen. Soms doe je dat op school, maar soms ligt het antwoord ook thuis. Als schoolmaatschappelijk werker zorg je ervoor dat degenen die het kind kunnen helpen op de hoogte zijn van wat ze moeten doen. En dat moet je soms niet te zwaar aanzetten, als een gesprekje al verandering kan brengen. Als een kind op maandag ander gedrag vertoont, ben ik benieuwd hoe het weekend is geweest. En vraag ik dat dus gewoon aan ze, zodat ik kan ontdekken hoe we als school het beste kunnen helpen. Kinderen noemen me dus wel eens de praatjuf. Dat klopt precies!"

Benieuwd naar het hele verhaal van Gerbrig?
Kijk dan op www.elanonderwijsgroep.nl bij Nieuws.

Gerbrig

Richard Visser, conciërge op OBS 't Fonnemint

"Ik blijf dit werk met alle liefde tot mijn pensioen doen"

Een basisschool is een organisatie waarin veel verschillende mensen samenwerken. Als alle raderen op een goeie manier draaien, ontstaat het beste onderwijs voor leerlingen. Een conciërge is de smeerolie die zorgt voor de praktische ondersteuning van het team. Op OBS 't Fonnemint in Sint Annaparochie is Richard Visser al sinds 2007 de steun en toeverlaat van het team en de leerlingen. We spreken hem over zijn veelzijdige werk. "Een nette school is het beste visitekaartje".

Voor de school is het een groot voordeel dat Richard op veel verschillende plekken gewerkt heeft. Hij vertelt: "Voordat ik in het onderwijs terechtkwam, heb ik zowel administratief als uitvoerend werk gedaan. Daardoor kan ik nu veel sneller inschatten wat er nodig is om het op school goed te laten draaien. Het is een hele leuke baan met afwisselende werkzaamheden. Ik blijf dit werk met alle liefde tot mijn pensioen doen."

Dubbel A4-tje

"Via een re-integratietraject kon ik aan de slag op OBS 't Fonnemint. Na twee weken proefdraaien ben ik definitief aan de slag gegaan op de school. Onze kinderen zaten hier op school, dat maakte het veel makkelijker om te starten. Ook kon ik op OBS De Opstap in Sint Jacobiparochie en op NT2 De Toverbal in Sint Annaparochie aan de slag. En zo had ik ineens een fulltime-baan! Met de jaren is ook mijn takenpakket uitgebreid. Inmiddels heb ik een dubbel A4-tje aan werkzaamheden," zegt Richard met een glimlach.

"Met wat ik doe, neem ik de druk bij leerkrachten en de directie weg. Zij kunnen zich dan richten op het onderwijs en de leerlingen. Het scheelt ze veel tijd dat ik kopieer of het schoolmateriaal bestel en verdeel. Dit natuurlijk naast de werkzaamheden die bij het takenpakket van een conciërge horen. Als gastheer zorg ik dat bezoekers zich welkom voelen. Dat doe ik naast het tonen van een glimlach ook door de school en het plein netjes te houden. Dat is het beste visitekaartje. Af en toe mag ik ook voor het bestuur dingen doen, zoals onlangs het helpen bij de nieuwe ICT-middelen. Elke dag is weer anders, dat houdt het leuk."

Pleisters plakken

Richard merkt dat het geven van onderwijs door de jaren heen meer werkdruk heeft opgeleverd voor het hele team. Hij vertelt hierover: "Ik ben blij dat ik een pleister kan plakken als een leerling gevallen is, of ze een aspirientje kan geven. Ondanks dat mijn werk ook toeneemt, ligt mijn prioriteit bij de kinderen. Het contact dat je met leerlingen hebt, maakt het leuk. Een kleuter stelt weer andere vragen dan een leerling uit de bovenbouw. Af en toe kom ik een oud-leerling tegen, waarvan ik eerst moet bedenken 'wie is dat ook alweer' als die me begroet."

"Eén voorval van een aantal jaren geleden is me altijd bijgebleven. Het was rondom een kerstvakantie dat het AZC in Sint Annaparochie op het moment van sluiten stond. Dit had ook invloed op De Toverbal, dus we hadden al 130 dozen ingepakt voor de verhuizing naar OBS 't Fonnemint. Daar zou het onderwijs aan de kinderen in het vervolg gegeven worden. De laatste week voor kerst vroeg de toenmalige directeur of ik even wilde gaan zitten omdat hij goed nieuws en slecht nieuws had. Je raadt het goede nieuws al: gelukkig bleef het AZC open waardoor ook de school kon doorgaan. Het slechte nieuws was natuurlijk dat in een paar dagen tijd alle dozen weer uitgepakt moesten worden, haha!"

Wie maken Elan Onderwijsgroep?
Elke dag werken veel mensen samen aan het beste onderwijs voor kinderen. Een aantal van hen laten we graag aan het woord over de passie waarmee ze dit doen.

OBS Martenaskoalle, Bitgummole

Talent met oog voor de omgeving

Iedere school is vrij om te kiezen hoe extra onderdelen in het lesprogramma ingezet worden. Ook de Martenaskoalle kiest voor een eigen werkwijze om naast reguliere vakken - zoals rekenen en taal – kinderen te stimuleren hun talent te ontdekken. “Op onze school kiezen we er voor om de vakken zoveel mogelijk aan elkaar te koppelen, zodat de lesstof in een betekenisvolle context aangeboden wordt. We doen recht aan de verschillende talenten. Dit zorgt bij onze leerlingen voor een realistisch zelfbeeld en zelfvertrouwen.”

Een belangrijk hulpmiddel in deze manier van talentonderwijs is de lesmethode Da Vinci. Wybren Dijkstra, directeur van de Martenaskoalle, vertelt hoe dit binnen de school vorm kreeg. “Dit was een teamproces, we hebben echt met elkaar de keuze gemaakt voor deze vorm van talentonderwijs. Da Vinci helpt ons hierbij, omdat voor leerlingen heel zichtbaar wordt op welke manier ze talent kunnen inzetten om doelen te bereiken.”

Verwonderingsvraag

“Leerlingen werken aan de hand van een verwonderingsvraag die ze zelf hebben - soms met hulp van de leerkracht. Dit zorgt er direct voor dat het aansluit bij wat ze interessant vinden. Ze zijn ook vrij om een keuze te maken op welke manier ze informatie tot zich nemen. Willen ze dat via een filmpje op Youtube? Prima! Willen ze liever naar de bibliotheek? Ook goed! Hetzelfde geldt voor hoe ze de informatie gaan verwerken. Sommige kinderen schrijven een gedicht of maken een werkstuk, anderen maken een filmpje. Je merkt dat deze vrijheid ervoor zorgt dat ze

Wybren

vanuit hun kracht werken aan de vraag die ze willen beantwoorden. Natuurlijk zorgen we er als leerkrachten voor dat kinderen met veel dingen in aanraking komen, of dit nu digitaal of fysiek is. Er moet wel uitdaging zitten in zowel de onderzoeksvraag als de manier waarop ze de uitkomst verwerken. Aan de andere kant: vaak kun je al vrij snel zien waar leerlingen wel of juist niet goed in zijn. Je moet dus ook zorgen dat ze gemotiveerd blijven. Leren gaat nu eenmaal beter als je kleine succesjes kunt boeken. Het gaat ook sneller als je de waarde van je talent in de praktijk leert kennen."

Aardappelen en tomaten

Leerlingen komen tijdens hun tijd op de Martenaskoalle in aanraking met veel verschillende manieren om hun talent te uiten. De school investeert hiermee in een belangrijke trend om van consument meer een producent te worden. Wybren legt uit: "Voor veel kinderen is alles nu heel snel beschikbaar. Ze drukken op een knop en ze hebben een filmpje op het scherm. Dan is het zaak om met leerlingen echt te kijken naar hóe iets tot stand komt. Sommige kinderen hebben echt talent voor ontwerpen. Met een lasersnijder kunnen ze dit ontwerp ook echt tot een product maken en misschien zelfs verkopen. Zo zijn we steeds op zoek naar vernieuwingen binnen ons onderwijs. Leerkrachten hebben dan ook niet voor niets de kernwaarde 'Durf' hoog in het vaandel staan."

Een manier waarop de Martenaskoalle dit doet, is door goed te kijken naar de omgeving. Wybren: "Als je bij ons de school uitloopt, zie je velden vol aardappelen, maar ook veel kassen. Dus gaan wij voedsel verbouwen en koken we met de kinderen. We hebben tomatenplanten op school staan, waar we binnenkort iets lekkers mee gaan maken. Met de aardappelen die we hebben verbouwd gaan we een smakelijk gerecht maken. Drie keer raden wat het wordt...

Kinderen leren stap voor stap dat niet alles zomaar in de winkel te koop is. Ze leren waarderen wat er op de velden en in de kassen om het dorp heen groeit. Leerlingen van de bovenbouw komen achter het verdienmodel van een akkerbouwer. Als je één aardappel in de grond stopt, en na een paar maanden zijn er vier aardappelen aan de plant gegroeid, dan is de som snel gemaakt."

In gesprek met Teun Meijer,
stafmedewerker Onderwijs & ICT

Onderwijsinnovatie - van de nood een deugd maken

Op 8 november 2016 opende Elan Onderwijsgroep het iNNOVATORIUM. In deze experimenteerruimte, gevestigd in OBS De Twilling te Stiens, staat het werken met 21e eeuwse vaardigheden centraal. Teun Meijer is vanaf het begin betrokken als coördinator. Over de rol van ICT in het vernieuwen van onderwijs zei hij in januari het volgende: "Om de vijf jaar zie je nieuwe ontwikkelingen die invloed gaan krijgen in het onderwijs. Ik ben benieuwd wat uiteindelijk dé trend van 2020 wordt."

Terugkijkend op deze uitspraak moet Teun glimlachen. "Het is achteraf altijd makkelijk praten. Tijdens het bezoek in januari aan de onderwijsbeurs BETT in Londen raakte ik geïnteresseerd in hoe je Microsoft Teams functioneel kon inzetten in de les. Bijvoorbeeld in combinatie met kunstmatige intelligentie. Hierin luistert software mee met de uitspraak van leerlingen en geeft direct terugkoppeling op de uitspraak van woorden. Dit is een ontwikkeling die sneller gaat dan je in eerste instantie denkt. Ook hebben veel van onze scholen iPads, vandaar dat ik in Londen gekeken heb naar hoe dit een nog betere plek in het onderwijs kan krijgen."

Ook de coronapandemie heeft invloed op het iNNOVATORIUM. Om reisbewegingen zoveel mogelijk te beperken worden er geen groepen leerlingen meer ontvangen. Het is een situatie die snel ondervangen kon worden. Teun legt uit: "Toen we nadachten over de rol van het iNNOVATORIUM in coronatijd, kwam al heel gauw de gedachte bij ons op om de dynamiek van een fysieke experimenteerruimte naar de scholen zelf toe te brengen."

Vraag en aanbod

Samen met collega's Niels Gaastra, Jeroen Wagenaar en Nico Woudwijk inventariseerde Teun welke ondersteuning scholen nodig hadden. "Veel directeuren gaven aan dat ze voor hun team graag een overzicht van het aanbod in digitale geletterdheid wilden zien. Scholen hebben al geïnvesteerd in leermiddelen en iPads. Maar hoe maak je hier nog beter gebruik van? En met welke apps doe je dit? Daar geeft een nieuw aanbodsdocument antwoord op.

Alleen het opstellen van een document garandeert niet dat vernieuwing automatisch een plek krijgt op een school. Daarom gingen Jeroen, Nico en Niels samen met André van Calsbeek op bezoek bij de scholen om lessen voor te doen en kennis over te dragen aan collega's. Teun hierover: "Leerkrachten worden met deze werkwijze in hun eigen praktijksituatie ondersteund en gecoacht. We kunnen de verbinding met de dagelijkse praktijk sneller tot stand brengen. Leerkrachten krijgen vertrouwen om nieuwe leermiddelen in te zetten. En de leerlingen: die genieten!"

Leerlingen genieten

SAMENWERKING TOT BLOEI BRENGEN

In 2020 werden ook belangrijke samenwerkingen intensiever. Het iNNOVATORIUM werkt nu ruim anderhalf jaar samen met Bibliotheken Noord Fryslân op het vlak van digitale geletterdheid. Dit was voor de bibliotheek en Elan Onderwijsgroep voldoende reden om het blikveld te verruimen. Dat gebeurt door ook op het vlak van brede taalontwikkeling nauwer samen te werken, zoals elders in dit magazine is beschreven.
Daarnaast werden stappen gezet in de ontwikkeling van iNNOVATORIUM Sneek. In oktober 2020 is op de locatie van SBO De Súdwester in Sneek gestart met het aanbieden van lesprogramma's. Na de kerstvakantie volgt de officiële opening. "Ook dit is een belangrijke stap voor zowel Elan Onderwijsgroep als SBO De Súdwester. Als je de invloed van 21e eeuwse vaardigheden op deze speciale groep leerlingen ziet, geeft dat veel energie."

Het zijn ontwikkelingen waarmee het iNNOVATORIUM in 2020 een mooie stap voorwaarts heeft gezet. "Daar ben ik best trots op. Niemand verwachtte een wereldwijde pandemie en ook met de gevolgen daarvan hebben we moeten leren omgaan. Je kunt dan maar beter van de nood een deugd maken door te kijken hoe vernieuwing aansluit bij andere doelen die de organisatie wil bereiken. Ik denk dat we daar goed in geslaagd zijn."

Studiereis belangrijke inspiratie voor thuiswerkperiode
In januari 2020 bezocht een groep leerkrachten en directeuren van Elan Onderwijsgroep de onderwijstechnologiebeurs BETT in Londen. Dit evenement biedt jaarlijks een manier waarop mensen uit het onderwijs kennis kunnen maken met vernieuwende technologie en leermiddelen.

Teun Meijer in januari: “Het valt me op dat de platformen van grote leveranciers toegang bieden aan kleine innovatieve bedrijven. Hierdoor wordt bijvoorbeeld Microsoft Teams als leer- en werkomgeving gebruikt voor programmeerlessen met een Micro:bit. Of Bungee waarmee leerlingen in Teams een portfolio kunnen maken en bijhouden. Een leerkracht kan binnen die ene omgeving heel veel verschillende leermiddelen aanbieden zonder steeds van software te hoeven verwisselen. Dit kan ook in lessituaties buiten het klaslokaal.”

Met terugwerkende kracht is dit inzicht van enorm belang gebleken in de manier waarop het thuisonderwijs binnen Elan Onderwijsgroep in coronatijd is vormgegeven.

Wil je meer lezen over dit bezoek aan de BETT en een videoverslag zien?
Ga dan naar www.elanonderwijsgroep.nl en kijk onder Nieuws.

NIEUWSFLITSEN

In deze rubriek worden een aantal actuele ontwikkelingen rondom een aantal scholen gedeeld.

SWS Twaspan, Deinum

SWS Twaspan in Deinum is een school binnen Elan Onderwijsgroep die twee keer is gefuseerd met een andere school. In 2013 is de toenmalige samenwerkingsschool Twaspan ontstaan na een fusie tussen de beide scholen in het dorp. In 2018 is de school nogmaals gefuseerd met de school in Boksum. Dergelijke fusietrajecten vergen veel van alle betrokkenen: ouders, verzorgers, teamleden en natuurlijk de kinderen. Pas na een paar jaar ontstaat een nieuwe balans, waarbij ouders, verzorgers meer het gevoel krijgen bij de nieuwe school. Elan Onderwijsgroep is trots op haar samenwerkingsscholen, ook die in Deinum. Door scholenfusies te realiseren is er een grotere kans dat ook in de toekomst meer scholen met voldoende leerlingen kunnen blijven bestaan.

SWS De Twiner, Sint Jacobiparochie

Een andere samenwerkingsschool binnen Elan Onderwijsgroep is SWS De Twiner in Sint Jacobiparochie. Deze school zit in een multifunctioneel gebouw met verschillende gebruikers. Sinds de zomer van 2020 heeft deze school te maken met een tussentijdse instroom van leerlingen die van buiten het dorp en de gemeente Waadhoeke komen. Deze onverwachte groei in leerlingenaantal vergt veel van de school en het team. Om gericht de zorg te bieden die een leerling nodig heeft is veel afstemming nodig met de ouders, verzorgers. We zijn blij dat ook het team van SWS De Twiner dagelijks het onderwijs aan de kinderen geeft en de zorg realiseert die de kinderen nodig hebben.

51

Wie maken Elan Onderwijsgroep?
Elke dag werken veel mensen samen aan het beste onderwijs voor kinderen. Een aantal van hen laten we graag aan het woord over de passie waarmee ze dit doen.

Marjolijn

Marjolijn Vossenberg, leerkracht OBS Lyts Libben

"Ik blijf meebewegen met wat kinderen nodig hebben"

"Mijn moeder was kleuterjuf en mijn vader docent wiskunde, het lesgeven is me dus met de paplepel ingegeven. Ik heb dus heel bewust gekozen voor de Pabo. In 2005 ben ik gestart in het onderwijs. De toenmalige school in Oudebildtzijl zocht een invaller. Na een tijdje kreeg ik de vraag of ik langer wilde blijven.

Ik ben begonnen bij de kleuters, maar heb door de jaren heen in alle groepen mogen werken. Dat vind ik mooi, daardoor ga je een doorgaande lijn herkennen in de ontwikkeling van kinderen. En nu werk ik met veel plezier op OBS Lyts Libben in Berltsum.

Twee jaar geleden heb ik de opleiding Master Learning & Innovation afgerond. Dit was echt een eye-opener. Ik heb heel veel geleerd over hoe je succesvol veranderingen in het onderwijs kunt invoeren. Binnen mijn team merk ik dat ik hier een bijdrage aan kan leveren. En dat is ook hoe ik in elkaar zit. Ik wil graag als onderdeel van het team groei bereiken. Ik heb een bepaalde identiteit, mijn collega's hebben dat ook. Als je die achtergronden allemaal kunt samenbrengen, bereik je echts iets moois met de school. Kinderen zien het ook als leerkrachten prettig met elkaar samenwerken en elkaar respecteren.

In de basis is er niet eens heel veel veranderd. Het gaat voor mij nog steeds om contact met kinderen, een betekenisvolle les en het bouwen aan goede voorwaarden voor leren en werken. Wat wel opvalt, is dat je door alle digitalisering meer moeite moet doen om kinderen 'bij de les' te houden. De aandachtsspanne is korter geworden. Daarop inspelen hoort voor mij ook bij het voorbereiden op de maatschappij. Dat is nu belangrijker dan ooit. Als je ziet wat er qua informatie op kinderen afkomt dan moeten we ze als leerkracht echt helpen om te kunnen zien wat echt is en wat niet.

De drieslag van Gert Biesta is voor mij een mooie spiegel: leerlingen moeten bepaalde kennis hebben om deel te nemen aan de maatschappij. Maar je moet kinderen ook leren om onderdeel te zijn van de samenleving. Uiteindelijk wil je dat ze vanuit hun eigen identiteit een bijdrage kunnen leveren aan het welzijn van anderen. Als leerkracht bewaak je de balans tussen die drie onderdelen. Ik zie heel duidelijk dat technologie een mooi hulpmiddel is in mijn klas. Er zijn ook dingen die je niet met automatisering kunt oplossen. De coachende rol van de leerkracht is daarvan een mooi voorbeeld. Kinderen leren sociale vaardigheden niet vanaf een scherm, die leren ze alleen van mensen. Ik blijf dus altijd meebewegen met wat kinderen nodig hebben."

Wie maken Elan Onderwijsgroep?
Elke dag werken veel mensen samen aan het beste onderwijs voor kinderen. Een aantal van hen laten we graag aan het woord over de passie waarmee ze dit doen.

Alex

Alex Verdam, interim-directeur OBS De Opslach

“Ik hou van de uitdaging en afwisseling”

“Ik ben sinds vijf jaar interim-directeur op diverse basisscholen. Soms is er een reden waarom een school tijdelijk andere leiding nodig heeft. Ik ben nu bijna twee jaar interim-directeur van OBS De Opslach in Franeker. Ik ondersteunde in het begin op het thema onderwijs en kwaliteit. Op een gegeven moment kreeg ik de vraag of ik het volledige directieschap wilde waarnemen.

Een interim-directeur heeft een wat bijzondere rol en het hangt echt van de situatie van de school af wat mijn opdracht is. Soms zorg ik er gewoon voor dat een paar maanden alles blijft draaien in de overgang naar een vaste directeur. Soms omvat mijn opdracht meer, zoals het verbeteren van beoordelingen van de Onderwijsinspectie. Op De Opslach was dit het geval. Het team heeft tijdens de eerste herstelronde vier van de vijf onvoldoendes weggewerkt. Ook als je ergens een korte periode bent, is er altijd wel iets wat je kunt oppakken. Dat houdt het werk spannend.

De Opslach is een voorbeeld van hoe dit proces op een goede manier kan verlopen. Als je kijkt naar het team dan is er veel goede wil en talent aanwezig. Het was voor mij een eye-opener. Als je een school goed wilt laten draaien dan moet het in alle lagen kloppen. Als één van de radertjes niet goed draait dan merk je dat ook bij anderen.

En andersom, als het team duidelijkheid heeft en open communiceert, merk je dat het plezier bij iedereen toeneemt. Combineer je dat met de ondersteuning vanuit het bestuur dan is te verklaren waarom de school in de lift zit.

Het stokje is inmiddels overgedragen aan Wybren Dijkstra, de nieuwe directeur van De Opslach. Ik ben tot en met januari aanstaande nog enkele dagen per week aan de school verbonden als directeur ‘Onderwijs & Kwaliteit’. Een warme overdracht is belangrijk voor de school. Je collega moet direct verder kunnen met waar jij gebleven bent.

Ik ga weer verder naar een volgende opdracht. Dat kan trouwens ook binnen Elan Onderwijsgroep zijn, hoor. Ik hou wel van die uitdaging en de afwisseling, dat is waarom ik interim-directeur ben.”

Het moet in alle lagen kloppen

“We helpen kinderen met inzicht in hun eigen leerproces”

De afgelopen jaren is er landelijk meer aandacht voor meer- en hoogbegaafde kinderen. De manier van denken, leren en verwerken is bij deze leerlingen fundamenteel anders en vraagt om een setting passend bij hun onderwijsbehoeften. Ook Elan Onderwijsgroep vindt dat deze groep kinderen specifieke aandacht nodig heeft. Elke week ontvangen Jante van der Veen en Ingeborg van Vliet in Franeker en Stiens kinderen in een Talentgroep.

Over de reden om meer- en hoogbegaafde kinderen een specifiek onderwijsaanbod aan te bieden zijn beide collega’s heel helder. Ingeborg zegt hierover: “Je zorgt als leerkracht dat de lesstof niet meer van hetzelfde is, maar meer in de breedte. Dat wil zeggen: niet meer rekenen, taal en spelling, maar onderwerpen uitdiepen, leren te leren en leren te denken. Jezelf uitdagen en motiveren.” Jante vult aan: “Deze leerlingen denken anders en dat heeft ook invloed op hun sociale vaardigheden. Het is heel prettig voor deze kinderen om gelijkgestemden om zich heen te hebben waarmee ze kunnen praten, leren en samenwerken. “

Vaardigheden

In de Talentgroepen ligt de aandacht daarom vooral op het ontwikkelen van vaardigheden die naast goed kunnen leren ook nodig zijn. Ingeborg zegt hierover: “Onze leerlingen hebben hulp nodig bij de executieve vaardigheden. Als het leren normaal gesproken makkelijk is, ontstaan er soms strubbelingen als de wind een keer tegenzit.”

Jante: “We helpen kinderen met het verkrijgen van inzicht in hun eigen leren. Het gaat ons naast het voltooien van een opdracht, met name over het leerproces. Executieve vaardigheden, zoals

Jante van der Veen en Ingeborg van Vliet, leerkrachten van de Talentgroepen

plannen en organiseren, je emoties reguleren en doorzetten tot het eind, zijn hierbij erg belangrijk. Het is nodig om deze leerlingen cognitief en sociaal-emotioneel soms uit hun comfort-zone te halen, want buiten wat je al goed kunt, ligt je ontwikkeling."

De collega's bedenken opdrachten om kinderen extra uit te dagen. Ingeborg: "Je kunt het denkproces onderverdelen in drie typeringen: analytisch, creatief, praktisch denken. We gaven een opdracht waarbij kinderen twaalf cirkels moesten tekenen. De kinderen die wat analytischer denken vonden het moeilijk om op te starten, omdat ze heel lang nadenken welke details nodig zijn om een perfecte cirkel te kunnen tekenen. Praktisch ingestelde leerlingen gingen daarentegen direct aan de slag vanuit het 'grote plaatje' en bedachten nieuwe toepassingen en objecten met hun cirkels. De creatieve denkers kwamen met nieuwe fantasierijke toepassingen. Dit inzicht in denkstijlen helpt kinderen om in te zien waar hun meewerkende en belemmerende factoren liggen."

Voldoening

De leerkrachten werken zonder methode. Dit is deels omdat er weinig kant-en-klare leermiddelen beschikbaar zijn. Maar ook de noodzakelijke verbreding speelt een rol. Jante legt dit uit: " Aan het begin van het schooljaar inventariseren we de interesses en hier stemmen we ons lesaanbod op af. Het onderwerp maakt voor het aanleren van vaardigheden ook niet uit. De kinderen krijgen veel vrijheid in het verwerken van hun opdrachten. We stimuleren 'out of the box'-denken." Door onderwerpen te combineren kun je veel leerdoelen koppelen, leerlingen werken dan vanuit hun talent en mogelijkheden om zich verder te ontwikkelen.

Jante en Ingeborg halen enorm veel voldoening uit het werken met deze groep leerlingen. "Eén van de leerlingen schreef dat hij ieder kind een plek in de talentgroep gunt. En laatst las een leerling een gedicht voor waar we het nu nog prettig koud van krijgen. Je merkt dat de aandacht voor het kind echt iets moois voor ze brengt. Dat is prachtig om mee te maken!"

Thea Groeneveld en Janke Feenstra,
medewerkers van het stafbureau van Elan Onderwijsgroep

"Ik voel dat ik een bijdrage lever aan het succes van de organisatie"

Binnen Elan Onderwijsgroep zijn er uiteraard ook mensen die op de achtergrond belangrijk werk verrichten. Ze ondersteunen hun collega's waar dit kan. Wie zijn ze en welke rol vervullen ze in de organisatie? We interviewen Thea Groeneveld en Janke Feenstra, beiden werkzaam op het stafbureau in Stiens.

Vertel eens: waar binnen het stafbureau van Elan Onderwijsgroep komen we je tegen?

Thea: "Ik werk sinds 2,5 jaar op de financiële administratie. Ik zorg ervoor dat iedereen die werkt voor het bestuur betaald wordt, of het nu collega's of externe bedrijven zijn. Dit is verantwoordelijk werk, omdat ik eraan bijdraag dat dit stukje zorg bij mensen weggehaald wordt. In mijn vorige baan was ik assistent-accountant, hier deed ik de boekhouding van verschillende bedrijven en maakte ik de jaarrekening op. Ik heb gesolliciteerd bij Elan Onderwijsgroep omdat ik graag voor een organisatie in een uitgebreidere administratieve functie wilde werken. Die verwachting is absoluut uitgekomen."

Janke: "Ik doe de personeelsadministratie. In 2014 deed ik de opleiding Personeel & Organisatie en liep ik stage bij Onderwijsgroep Fier. Toen ik de opleiding had afgerond, kon ik blijven werken bij de organisatie. Eerst voor één dag per week, nu werk ik fulltime. Ik heb veel verschillende taken, elke dag ziet er weer anders uit.

Ik zet onder andere de vervangingen en aanstellingen in de administratie, maar doe nog veel meer dan dat.

Welke gebeurtenis in de organisatie had veel invloed op je werk?

Thea: “Op dit moment maakt Elan Onderwijsgroep de overstap naar nieuwe begrotingssoftware, Capisci. Dit is een belangrijke stap in de manier waarop scholen grip krijgen op de financiën. Voorheen gebruikten we Excel-bestanden, die best wel ingewikkeld in gebruik waren. Nu hebben directeuren tijdens het schooljaar op ieder moment inzicht in de laatste financiële stand van zaken. Voor het bestuur staat het verhaal van de school centraal, directeuren hebben door het inzicht meer invloed op de keuzes die ze voor leerlingen maken.”

Janke: “De fusie tussen Stichting Radius en Onderwijsgroep Fier is een belangrijke ontwikkeling geweest. Door het vertrek van sommige collega’s kreeg ik meer zelfstandigheid en verantwoordelijkheid binnen de nieuwe organisatie.

Welk moment blijft je bij?

Thea: ”Een half jaar nadat ik begon in deze baan was ik betrokken bij de eerste gezamenlijke jaarrekening. Het was voor mij binnen Elan Onderwijsgroep de eerste keer dat ik van a tot z betrokken was bij de jaarcijfers. Tegelijk ging het ook om een gecombineerde jaarrekening van de twee besturen die waren gefuseerd. Dit proces betekende een mooie uitdaging, maar het was precies de reden waarom ik aan deze baan begon. Toen de accountant goedkeuring aan de jaarrekening gaf, was dat een prachtig moment!”

Janke: “Ik heb de kans gekregen om in 2018 te beginnen met de bacheloropleiding HRM, die ik het daaropvolgende jaar afgerond heb. Voor mij persoonlijk is dit een moment om niet meer te vergeten. De kennis die ik heb opgedaan is ook van belang voor Elan Onderwijsgroep. Ik kan collega’s sneller en beter helpen doordat ik mijn opleiding direct kan toepassen in mijn werk.”

Wat maakt je werk bij Elan Onderwijsgroep bijzonder?

Thea: “De samenwerking met zoveel verschillende collega’s is iedere keer weer een mooie opsteker. Je spreekt veel directeuren en collega’s op het stafbureau. Door de korte lijntjes is het prettig samenwerken. Je merkt dat je als team een bijdrage levert aan het succes van de organisatie.”

Janke: “De steun en waardering die ik krijg ervaar ik als zeer prettig. Dat gold al toen ik mijn opleiding volgde. Ook nu voel ik dit nog steeds. Dat vind ik erg bijzonder aan mijn werk bij Elan Onderwijsgroep. Ik heb in mijn keuzes altijd het vertrouwen dat mijn collega’s achter me staan.”

Thea

Alle leerkrachten van NT2 De Toverbal volgden een opleiding Nieuwkomeronderwijs

"Het is een goed gevoel om als team nog meer kennis te hebben"

Iets buiten Sint Annaparochie, naast de opvanglocatie van het COA, staat een bijzondere school van Elan Onderwijsgroep. De Toverbal is een NT2-school, voor kinderen die het Nederlands niet machtig zijn. De collega's van deze school geven specialistisch onderwijs in het aanbieden van Nederlands als tweede taal. Onlangs volgde het team een Post-HBO opleiding die enorm helpt in de doelstelling van de school: leerlingen zo snel mogelijk laten aansluiten bij het niveau van het reguliere onderwijs.

Om aan te geven waar de complexiteit voor de school ligt is het goed te kijken naar de achtergrond van de leerlingen. Volgens Margriet van der Pal, locatiecoördinator, bestaat een 'gemiddelde leerling' niet op De Toverbal: "Op dit moment zijn er veel leerlingen uit Eritrea en Syrië. Sommige leerlingen zijn in hun land van herkomst wel naar school gegaan. Er zijn ook kinderen die geen onderwijs hebben gevolgd door de omstandigheden waarin ze zijn opgegroeid." Directeur Johanna Hooiveld vult aan: "We zien uit de wijde regio ook leerlingen met status die bij ons op school komen. Of kinderen die vanuit gezinshereniging bij ons worden aangemeld.

Wat al onze leerlingen gemeen hebben is dat de beheersing van de Nederlandse taal zorgt dat ze moeite hebben in het reguliere onderwijs. Daar ligt voor ons de nadruk, het aanleren van Nederlands als tweede taal."

Taal in de context

Het verschil in achtergrond vergt een andere benadering van de leerkracht dan in het reguliere onderwijs. Ingrid Klumper, intern begeleider, vertelt hierover: “Het is gebruikelijk dat kinderen stil zijn in de klas, maar bij onze leerlingen is dit juist andersom. Je probeert ze juist zoveel mogelijk te stimuleren tot taal, dan is het juist goed dat niet stil zijn. Dit hoeft niet alleen in het Nederlands, leerlingen mogen elkaar helpen in hun eigen taal.” Margriet geeft aan dat ook de context waarin taal wordt aangeboden van belang is: “Je kunt er niet vanuit gaan dat onze leerlingen dezelfde dingen weten als Nederlandse leeftijdsgenootjes. Sommigen hebben bijvoorbeeld nog nooit een potlood gezien, laat staan dat ze er eentje gebruikt hebben. Als een leerling uit een klein dorpje in Eritrea komt, is er een grote kans dat je moet laten zien hoe voor ons normale dingen als een lichtknopje of een toilet werkt. Dan komt het aan op het begrijpen van de achtergrond van de leerling.”

Post-HBO

Inzicht in de achtergrond van een kind vormde voor het team een belangrijke inspiratie voor het volgen van een Post-HBO Specialist Nieuwkomeronderwijs. Johanna zegt hierover: “De praktische opzet van de opleiding helpt zowel in de diepte als de breedte. We kozen in ons hoofd een leerling uit een bepaald land, waar we ons op specialiseerden. Ik heb me bijvoorbeeld verdiept in de Oeigoerse taal en cultuur. Ieder teamlid heeft nu een specialisatie die met het team gedeeld wordt.”

“We leerden hoe de taal van onze leerling zich verhoudt tot de Nederlandse taal”, vertelt Margriet. “Je kunt uit de opbouw van een taal herleiden waarom een leerling moeite heeft met de zinsbouw in onze taal.” Ingrid vult aan: “We hebben de culturele achtergrond van het land van onze specialisatie tegenover de Nederlandse cultuur gezet. Ook maakten we een analyse van onze eigenschappen en achtergrond ten opzichte van die van de leerling. Dan merk je al gauw dat je situaties bekijkt door je eigen gekleurde bril.”

Stimulerende factoren

Deze manier van denken leidt tot inzichten die direct in de klas toegepast werden. Ingrid maakt duidelijk dat dit belangrijk is vanuit de doelstelling van de school. “Je krijgt meer inzicht in jezelf in relatie tot je leerling. Zo ontdek je sneller wat de stimulerende en belemmerende factoren in je onderwijs zijn.” Soms werkt dit heel eenvoudig. Johanna vervolgt: “Als je waardering toont voor de taal en het land van een leerling helpt dit enorm. We stimuleren leerlingen om te vertellen over hun cultuur en de taal waarmee ze zijn opgeroeid. Een kind voelt zich gewaardeerd en zal vanuit dat gevoel een betere ontwikkeling doormaken.” Het blijft bijzonder dat je als team samen besluit een gespecialiseerde opleiding te volgen. Johanna is blij dat de leerkrachten deze mogelijkheid hebben gekregen. “Toen duidelijk werd dat deze scholing een positieve bijdrage aan ons onderwijs kon hebben, was het prettig dat het bestuur dit wilde faciliteren. De opleiding werkt in meerdere opzichten positief. Het is een goed gevoel om als team nog meer kennis te hebben. Zo helpen we elkaar verder en dat komt natuurlijk de leerlingen ten goede.”

Colofon

Dit is een uitgave van Elan Onderwijsgroep
December 2020

Dit Elan Magazine is mede tot stand gekomen door:
Brandsma Offset Ferwert
Tineke's fotostudio Bitgummole
Ferenc Jacobs (Azzizt BV)

Iedereen die betrokken is bij Elan Onderwijsgroep als organisatie en heeft bijgedragen aan al deze prachtige verhalen worden bedankt. Samen maken we de organisatie zoals hij is.

Bedrijfsgegevens:
Elan Onderwijsgroep
directeur-bestuurder: M.O. Vrolijk

bezoekadres:
Pyter Jurjensstrjitte 8,
9051 BS Stiens

postadres:
Postbus 31,
9050 AA Stiens

tel: 058-2539580
e-mail: info@elanowg.nl
www.elanonderwijsgroep.nl

©2020 Elan Onderwijsgroep. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt worden in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

Disclaimer: Alle in deze uitgave opgenomen informatie is met de grootste zorgvuldigheid samengesteld. De juistheid en volledigheid kunnen echter niet worden gegarandeerd. Elan Onderwijsgroep en de betrokken redactie aanvaarden dan ook geen aansprakelijkheid voor schade die het directe of indirecte gevolg is van het gebruik van de opgenomen informatie.

Samen maken we de organisatie zoals hij is
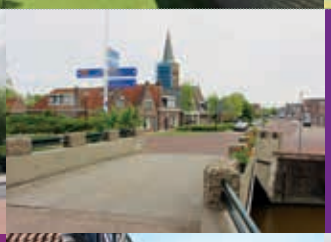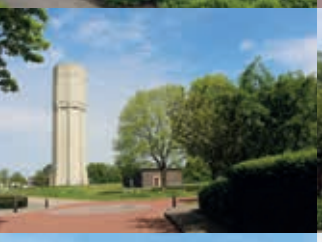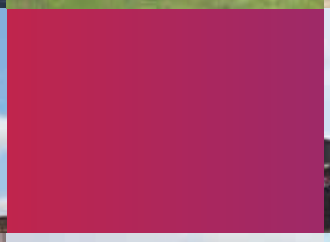
de romte